

Liūdna pasaka apie tai, kaip formavosi vienas tarybinis rašytojas

A. RUGINIS

„Ir ką aš jam tada turėjau atsakyti?“ — guodžiasi savo autobiografinėje apybraižoje jaunesniosios kartos (g. 1930) rašytojas Vytautas Petkevičius (Tarybų Lietuvos rašytojas, Vilnius, 1967). O tasai klausimas buvo jam ir nemalonus ir net keblus: „Tai ką, užsigavai? Ant tarybų valdžios užpykai?“ Užpykti gi jis turėjo pagrindo, kai jį „kuo šurkščiausiai išgujo iš aukštosios jureivystės mokyklos Leningrade vien už tai“, kad jis buvo keblas, kad nėra prasmės statyti sau klausimo „Kur logika?“ ir kad „mūsų šalyje“ viską lemia „viena reali ir milžiniška jėga, kuri vadinasi — partija.“

Bet leiskime pagaliau pačiam Petkevičiui pasipasakoti, kaip jis anomis sąlygomis „formavosi“. Liūdna tai pasaka, pasakysime iš Biliūno pasiskolytu žodžiu. Tačiau bent tai yra linksniau, kad Petkevičius jau galėjo ją ne tik surašyti, bet ir atspausdinti. Ne būtų to galėjęs padaryti tada, kai jį gujo iš mokyklos ar baudė už dėdę Brazilijoje...

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

Tos politinės dresūros (o

kaip kitaip pavadinsi tą kiekvienai dresūrai būdingą bausmių ir malonių kaitaliojimąsi) rezultate Petkevičius savotiškai suautomatėjo („Agitavo mane, agitavau ir aš, vadovavo man, vadovavau ir aš kitiems.“) ir įsitikino, kad nėra prasmės statyti sau klausimo „Kur logika?“ ir kad „mūsų šalyje“ viską lemia „viena reali ir milžiniška jėga, kuri vadinasi — partija.“

Bet leiskime pagaliau pačiam Petkevičiui pasipasakoti, kaip jis anomis sąlygomis „formavosi“. Liūdna tai pasaka, pasakysime iš Biliūno pasiskolytu žodžiu. Tačiau bent tai yra linksniau, kad Petkevičius jau galėjo ją ne tik surašyti, bet ir atspausdinti. Ne būtų to galėjęs padaryti tada, kai jį gujo iš mokyklos ar baudė už dėdę Brazilijoje...

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

„... Komjaunimas atėjau inertiskai, pagal šeimos tradicijas: visi Petkevičiai buvo tokie, todėl ir aš negalėjau pasielgti kitaip. Tiesiog neturėjau teisės susidėti su kitais.“

Tos politinės dresūros (o

kevičiaus pasakojimo: O partijon įstoti mane jau paragino. Ir kai iš kuklumo pabandžiau atiskalbinti, man paaiškino: — Komunistai geriau žino, kur tu labiau reikalingas.

Taigi nuo keturiolikos metų prasidėjo mano komjaunimo, o paskui ir partijos aktyvisto gyvenimas: agitavo, mane, agitavau ir aš, vadovavo man, vadovavau ir aš kitiems... Ir visur mane lydėjo šventi, tada beveik malda tapusieji žodžiai: — Taip reikia.

O, pasirodo, daug ko ir nereikėjo. Pasirodo, nemaža man tada labai artimų ir brangių žmonių žuvo be reikalo. Pamenu, kaip mane patį, jau partijos kandidata, su visais komjaunimo keblalapiais ir komunistų rekomendacijomis kuo šurkščiausiai išgujo iš aukštosios jureivystės mokyklos Leningrade vien už tai, kad aš gyvenau okupuotoj teritorijoj ir todėl galėjau būti užvertuotas fašistinės žvalgybos. Ir kai aš, tos baisios neteisybės apakintas, neišlaikiau ir politinė komisijoj pakėliau balsą, manęs mokyklos viršininkas paklausė: — Tai ką, užsigavai? Ant tarybų valdžios užpykai?

Ir ką aš jam tada turėjau atsakyti? — Ne, — papurčiau galvą, — ant jos aš neturiu teisės pykti, aš komunistas.

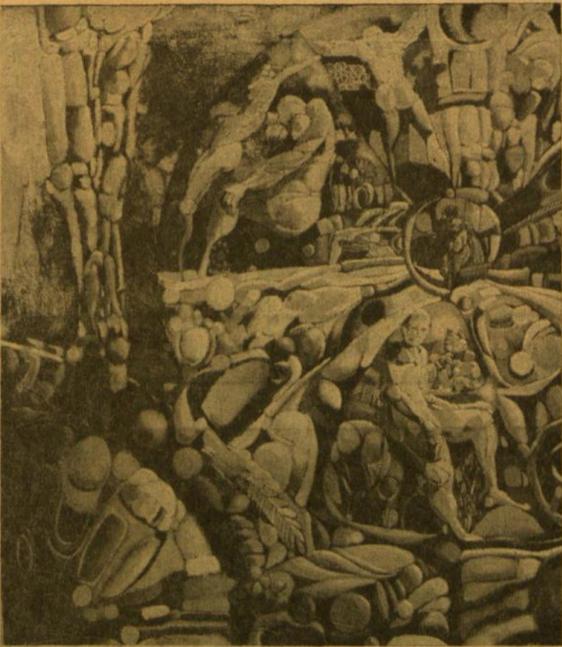
— Tai ir gerai! — jis linksmai paplojo man per petį, bet dokumentus atidavė atgal.

O sugrįžęs namo, dar ilgai drovėjau ir nekenciau pats savęs, melavau, kad neišlaikiau egzaminų, bet širdyje nešiojau baisią nuoskaudą ir niekaip nesupratau, kuo geresni tie, kurie praleido karą giliai užnugarje prie pečių, už tuos, kurie ne savo noru buvo palikti prieš malonę ir pergyveno visą fašistinę okupacijos siaubą? Mane baugino nepilnaverčio ir iš anksto pasmerktos žmogaus ateitis, man buvo gėda prieš tuos šimtus jaunuolių, kuriems vadovavau ir kurie tikėjo kiekvienu mano žodžiu.

— Tai ką, užpykai? Ant tarybų valdžios užsigavai? — Vėl klausinėjo mane, o aš, sukaudęs dantis, dirbau kaip dirbęs.

„Taip reikia, bet taip neturi būti“, — pirmą kartą pagalvojau tada iš tikro įsiutes, kad vienoje šalyje, net vienoje partijoje gali būti pirmarūšiai ir antrarūšiai žmonės. Bet po kiek laiko man ir vėl priekė atsimiti savo žodžius. Tie patys žmonės, kurie mane barė ir baudė, rekomendavo mane šiaulijų srities komjaunimo sekretoriumi, o komjaunio liai vienbalsiai išrinko.

Tas faktas manje galutinai patvirtino pasitikejimą partija. Taip aš formavau kaip žmogus, toks atėjau ir literatūron.

Zita Sodeikienė Tapybinė kompozicija (Liet. foto archyv.)

„Jeigu šitaip galima pasielgti su manim, su aktyvistu, tai ko tada gali tikėtis eiliniai?“ — krintaus ne vien tik dėl savo nelaimės.

O po kiek laiko mane išskvietė iš Kauno universiteto statybos fakulteto pirmojo kurso ir, neleidė net išlaikyti sesijinių egzaminų, „mobilizavo“ komjaunimo darbu. Ir tada aš galutinai pasimečiau. Kaipgi šitaip? Pradžioj man nepatiki karinio inžinieriaus diplomą, o paskui į mano rankas atiduoda viso miesto komjaunimo organizaciją? Kur logika? Ir aš pajutau, kad be šitų geležinių įstatymų, be kilometrinių instrukcijų mūsų šalyje yra dar viena reali ir milžiniška jėga, kuri vadinasi — partija.

Palengva nusiraminau. Dirbdamas jaunimo tarpe, užmiršau visas nuoskaudas ir nusikračiau „kleimuoto“ žmogaus savijautos, tuo labiau, kad vėl gana greitai ėmiau kilti tarnybos laiptais. Bet ir čia kažkas iškniso ir prisiminė, kad, man dar negimus, 1926 metais nuo fašistų į Braziliją pabėgęs vienas mano dėdė. Už tą jo „nusikalimą“ mane visai be reikalo nubaudė, o vyresnį brolių išgrūdė iš operatyvinių darbuotojų karinės mokyklos.

Brolis pradėjo gerti, o aš vėl neradau ramybės ir, parašęs pareiškimą, pasiprašiau atleidžiamas iš darbo.

— Tai ką, užpykai? Ant tarybų valdžios užsigavai? — Vėl klausinėjo mane, o aš, sukaudęs dantis, dirbau kaip dirbęs.

„Taip reikia, bet taip neturi būti“, — pirmą kartą pagalvojau tada iš tikro įsiutes, kad vienoje šalyje, net vienoje partijoje gali būti pirmarūšiai ir antrarūšiai žmonės. Bet po kiek laiko man ir vėl priekė atsimiti savo žodžius. Tie patys žmonės, kurie mane barė ir baudė, rekomendavo mane šiaulijų srities komjaunimo sekretoriumi, o komjaunio liai vienbalsiai išrinko.

Tas faktas manje galutinai patvirtino pasitikejimą partija. Taip aš formavau kaip žmogus, toks atėjau ir literatūron.

Šiometinė dailės grupės duoklė

(Atkelta iš 1 psl.) save matome, ir tokius, kokius mus mato kiti. Dėka žmonijos puikybės ydos, veik visi šio kūrybinio momento dalyviai sugrįžta iš skulptūros į pasaulį prasipieję lig ausų, lyg katinai, prariję paukštį. Šis P. Aleksos darbas ir apdovanotas premija už skulptūrą.

Veik pirmasis objektas, kurį pamato žiūrovas, įžengęs galerijon, yra Andriaus Baluko „Revolveris“, pasiūtas iš medžiagos ir prikimštas minkštos, sintetinės kempinės. Jis čia vilioja vaikus ir suaugusius, lyg ir prašyte prašosi būti jų paglostomas. Šio revolverio buvimas parodo atrodą kaip gana reikalingas priedas, beveik simbolizuojąs dabartinės kūrybos dvasią. Iš to paties A. Baluko neono šviesų skulptūros beveik stipriausia spūdi palieka „Neonas 2, Raudonas“, kuriam kažkodėl lyg ir trūksta finalinio išraiškos taško, tačiau raudonos šviesos mirgėjimas prirakina akis ir nevienodas dujų virpėjimas aukštoj elektros įtampoj sudaro gan įspūdingą vaizdą.

Grafika

Grafikos atstovavimas parodoje yra gana geras. Yra beveik kiekvieno techniško grafikos proceso pavyzdžių. D. Rėklytės fotografinės graviūros čia apdovanotos premija už grafiką. M. Stankūnienės medžio raiziniai stipriai akcentuoja tradicinę lietuviškosios dvasios temą ir išraišką, kuriomis ji yra patraukusi ir

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2838 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefonas: WA1brook 5-5076

Rezid. telefonas: 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS.
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligoninė pagal susitarimą jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Ofisa 3148 West 63rd Street
Tel.: PProspect 8-1717
Rezid.: 3241 West 60th Place
Tel.: REpublic 7-7868

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar.
Ofiso telefonas: 476-1042
Rezid. tel. WA1brook 5-3048

amerikiečių dėmesį įvairiose parodose Chicagoje.

Lyginant šiometinę „Dailės“ grupės parodą su praėjusių ir užpraėjusių metų paroda, reikia pasakyti, kad šiometinė yra kur kas geresnė, pasižyminti dideliu įvairumu ir ta jaunatviška dvasia, kuri, labiau negu ankstesniais metais, parodė, kas šiais laikais vyksta kūrybiniame meno pasaulyje.

Paroda Čiurlionio galerijoje tęsis iki gegužės mėn. 25 d. Tad ją galima lankyti dar šiandien ir rytoj nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2235
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. IR M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2—9 v., šeštadieniais 10—1 p. d. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antradi. ir penktad. 10—4; šeštad. 10—2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušeris ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepi, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktad. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 v. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. Pr 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., šešt. nuo 9 iki 12 val.: arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-727P
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1881
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — RELiance 5-1611
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 69th Street
Val.: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4988 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Iškyrus trečiadieniais šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad. antradi. ketvirtadi. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakare. Trečiad. ir šeštad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p.
Ofiso telefonas: RE 7-1168
Rez. telefonas: 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEMlock 6-8545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5—8 val. antradi. ir penktadi. 1—4 val. Pirminėje tik susitarus

Senosios Lietuvos kariniai įstatai bei įsakai (artikulai) buvo surinkti ir galutinai sutvarkyti Zygimanto III laikais, 1609 metais, taigi prieš 360 metų. Pirmoje artikuly dalyje 33 skyriai kalba apie karių pareigas ir baumes. Artikuly būta griežtų: už viršininko neklusumą, tvirtovės sienų gadinimą, hetmono įsakymų nevykdymą ir pan. bausta mirties bausme. II artikuly dalyje kalbama apie kariuomenės žygio tvarką, poilsį ir mūšio eiga. 1754 m. Nesvyžiune išleista pakartotina karo įstatų laida lenkiškai, kuriame paskelbti ir atskirų hetmonų (karinių viršininkų) įsakymai.

Ofiso HE 4-1818 Rez PR 6-9801
DR. J. MĖSKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. popiet

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“.
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. 423 - 2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezideac)
Pirma ligoninė tik susitarus — (By appt.)

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisa 2454 W. 71st Street
Val.: antradi. nuo 2—5 popiet ketvirtadi. nuo 6—8 vakaro
Ofiso telefonas: 776-2880
Rezid. telefonas: PProspect 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namu tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELiance 6-4410
Rez. GLOBEVIL 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisa 2750 W. 71st Street
Telefona — 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penktad. 10—12 v. r. 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vak. Karo. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisa ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 6-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligoninė tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 v. v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antradi., ketv. 6—8 val. vak. penkt. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBĀ
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antradi., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

Pora jūros gyvūnų profilių iš „Jūratės ir Kastyčio“ pastatymo Chicagoje: Liucijus Alenskas (kairėje) ir Arūnas Krutulis. (Lietuvių foto archyvas)

Po Juozo Gruodžio baletu „Jūratė ir Kastytis“ spektaklio Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje gegužės 18 d. Chicagoj. Centre iš kairės į dešinę: Kastyčio vaidmenį atlikęs Gerry Gilbert, Jūratė — Birutė Vaitkūnaitė - Nagine, kompozitorius Darius Lapinskas, solistė Aldona Stempuzienė ir aktorius Leonas Barauskas (Lietuvių foto archyvas)

Negrįžo į šalį, kuriai gyvenimą skyrė

Su geografą Antanu Bendorium amžinai atsiveikinant

BRONIUS KVIKLYS

Visi mūsų broliai ir sesės lietuviškai vienodai brangūs ir mieli, bet kažkaip kartesne ašara išsi-veržia, kai sužinau apie pirmalaukę lietuvių mokslininko ar kultūrininko mirtį. Man kažkaip artimesni geografai; jų tiek nedaug čia teturėjome. Ir štai prieš dešimt metų atsiveikino su a. a. prof. K. Pakštu, prieš penketą metų išlydėjome į amžinybę daug keliavusių, rašiusių, bet visų darbų nespėjusių atlikti Steponą Kolupailą, o šiomis dienomis gavome dar vieną liūdną žinią: gegužės 19 d. New Yorke mirė dar vienas didysis iš nedidelio geografų ratelio — Antanas Bendorius.

Vis tai neeiliniai žmonės, iškilūs mokslininkai; vienus tris pri-glaudė svetimai, tegu ir svetinga Amerikos žemėlė, ne sava — gimtoji, kurią jie labai mylėjo ir netgi toli nuo jos gyvendami tyrinėjo, aprašė.

Paskutinis, Antanas, mirė prieš pat savo 65-įjį gimtadienį. Buvo gimęs 1904 m. Giraitėlių kaime, Lazdijų valsčiuje, Bendoravičių šeimoje. Jaunystė darbinga ir audringa, kaip nedaugelio iš mūsų: uolus Seinų "Žiburio" gimnazijos mokinys, šaulys, skautas, ateitininkas ir drauge aktyvus partizanas — laisvės kovų su lenkais dalyvis, jų suimtas, kalintas (1919-20 m.). Vėliau — Kauno, Karaliaučiaus, Berlyno universiteto studentas, geografas, aukštųjų mokyklų dėstytojas, visuomenės veikėjas, daugelio organizacijų darbuotojas, politikas, Liet. kr. dem. partijos centrinio komiteto narys. Nuo 1944 m. tremtinys, VLIKo darbuotojas, įvairių centrinių organizacijų veikėjas. Tačiau didesni jo nuopelnai mūsų geografijos

mokslo srityje: vykdė kai kurių vidaus vandenų tyrimus, tyrinėjo dirvožemius, keliavo po Lietuvą, rinkdamas geografinę ir vaizdinę medžiagą, paskelbė eilę straipsnių periodikoje, išleido keletą geogr. knygų, vadovėlių, buvo Liet. enciklopedijos geografijos skyriaus redaktorius.

Nedaug kartų teko velionį gyvenime sutikti, tačiau, rašant "Mūsų Lietuvą" ir kitomis progomis, teko su juo ilgokai susirašinėti. Tebeturiu ir keliasdešimt jo laišku, kuriuose parašyta ne-

maža įdomių dalykų. Taigi ir šis rašinys tegu būna mūsų pasi-kalbėjimas su velioniu, tiksliau tariant, jo pasakojimas apie savo gyvenimą, darbus, mūsų reikalus.

Lietuviškos knygos mylėtojas

Antanas Bendorius buvo vienas iš nedaugelio tų vyrų, kurie mėgo lietuvišką knygą. Palikęs Lietuvoje turtingą biblioteką, geografinių knygų gražų rinkinį, ieškojo Lietuvą liečiančios me-

džiagos ir JAV-bėse. Apie tai 1964 rugsėjo 8 laiške rašė:

"Kai atvykau į Ameriką 1948 metais, tai pradėjau ieškoti senų liet. knygų. Nesisekė, nors Tysliavos "Vienybės" rūšys buvo jų pilnas. Vėliau, keldamasis į kitą namą, jas paliko kaip šiukšles. Mano žmona tada buvo nugirdusi, kad Brooklyne likusi kunigo Pinkaus biblioteka. Ji man kelis kartus priminė, kodėl aš ja nesidomiu. Iš tikro nesidomėjau, nes neabejojau, kad ji kieno nors yra seniai paimita. 1949 m. nuvykau pas jo tetą (Brooklyne), kur ji turėjo būti. Ką aš ten patyriau, tai man plaukai pasišiaušė. Artričio graužiama senutė pašaukė 'garbecmenus' ir tie už ekstr atlyginimą knygas, kurių buvo didokas salionas ligi langų prikrautas, išvežė į šiukšlyną. Jo turėta apie 15,000 tomų, iš kurių per 10,000 buvo lietuviškos. Rūsy radau likutį — 18 knygų. Visos rinktinės: Smetonos raštai, Karsavino 'Kultūros istorija' (5 tomai), Iliada, Odiseja, Vytautas D., Biržiškos atsiminimai, Ambrazevičiaus Vaižgantas, Bibliografijos žinios (3 metų komplektas) ir t. t. Iš jų beturiu tik 'Odiseją'. Kitas draugas išpėšiojo arba 'išskolino'. Knygos skaitytos ir retesni žodžiai pasibrauktyti. Jis buvo čia gimęs ir jaunas mirė gerklės vėžiu. Kelis metus dėstė liet. kalbą Marianopolyje. Ar gi ne tragiška?"

Kita proga (1968.III.9) apie save rašė: "Esu ir aš šoks toks neva rinkėjas. Tikriau sakant, tokiuo buvau jaunystėje. Dėmesį buvau daugiau nukreipęs į senas knygas ir monetas. Knygos ir gintaro rinkiniai pasiliko Lietuvoje, o atrinktas monetas pasiėmiau, bet ir tų daugumas pake-

liui nuritavo. Dabar jau ilgėnis laikas daugiau mane traukia menas. Už atliekamus skatikus esu išgijęs keliolika liet. dailininkų kūrinių ir vieną Viiralto. Bibliotekėlė turiu apie 1,500 vietų."

"... Užsuku kasdien bent į kelias meno galerijas, kurių čia (New Yorke. Br. K.) tiek, kiek pas Rudį (mano buv. šunį) blusų. Antai Madison gt. 1018 Nr. name yra net 5 meno galerijos. Čia jų šimtai ir jose visose vyksta kintamos meno parodos, kuriose galima pamatyti darbų iš viso pasaulio kraštų. Tomis valandomis ir aš pasijuntu esąs lygiavertis žmogus su kitais judančiais užtventose gatvėse. Visur galerijų (parodų) knygose pasirašau su titulu Editor, The Lithuanian Encyclopedia".

Darbas Liet. enciklopedijoje

Išsą 19 metų dirbdamas laboratorijoje ir čia pelnydamas duonos kasinį sau ir gana gausiai šeimai, A. Bendorius, dargi nuo gimtosios žemės atitrūkęs, nebeturėjo ir fizinės galimybės sukurti stambius mokslo veikalus. Tačiau savo gausias žinias jis panaudojo mūsų nemirštamam paminklui išvijoje statyti: Jis buvo vieno stambiausių ir atsakingiausių Liet. enciklopedijos skyriaus — geografinio — redaktorius ir faktiškas medžiagos rinkėjas. 1966.VIII.22, ši savo darbą kruopščiai užbaigęs, lyg guodamas rašė:

"Savo vargelį LE-joje baigiau. Jam per 13,5 metų skyriau didžiąją dalį savo laisvalaikio: vakarus (kartais ištisas naktis, nes darbas buvo labai griežtai terminuotas), savaitgalius, atostogas. Visą laiką vedžiau gana tikslią statistiką. Dėl ko dabar žinau, kad vien tik rašymui praleidau apie 19,400 valandų. O kur po-sėdžiai, važinėjimas, lankymasis įstaigose, šimtai valandų bibliotekose ir kt. Iš viso daviau 7,356 gabalus (ir gabalėlius), parašydamas per 117,000 eilučių. Tai (Nukelta į 4 pusl.)

Nuotrauka Algirdo Grigaičio

Iš ciklo "Užrašai mėnulyje"

ALEKSANDRAS RADZIUS

DU VEJAI

Žemės vėjas kvepia jūra ir medum, Žemės vėjas žaidžia Baltijos krante. Žemės vėjas ten — saulės vėjas čia — saulės vėjo pilnos metalinės burės, ir pilni langai metalinio vėjo.

Saulės vėjas neša žemci dovanų: Aurora Borealis, Aurora virš naktų.

VANDENS MIRTIS

Žinau, kodėl tavo jūra sustingus, kodėl neatbėga į krantą banga — ugnies agonija gelmė atvėrė, akmeniu virto vilnis.

Žinau, kodėl tavo upės tuščios, kodėl nerandu vėsių vandenų — saulės vainikas šaltinį išgėrė, ant akmens mirė rasa.

Kur Amerikoje šilta

DAUMANTAS ČIBAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

— Agua Caliente — pati geriausia vieta visoj dykumoje, — nusprendžiame vienbalsiai. — Vandens gerk, nors perplyšk, maudykis, nors sutirpk, krautuvėlė čia pat. San Diego apskritis sukišo apščiai pinigų, kol sutvarkė šaltinius, įrengė baseinus, surentė pastatus. Ir beveik niekas tos nuostabios gydyklos nežino. Niekur spaudoje neteko aptikti jos minint. Net pas eiguļ nerasi nei lapelio būtinų informacijų. Ar ne apsilėidimas? Jei šis kurortas būtų biziernių rankose, mes čia visur matytumėm tik motelius, apartamentus, viešbučius, gal net liginines, gydytojus, seses.

— Bet tu tada už kiekvieną pasimaudymą mokėtum didelius pinigus, o dabar nieko. Užsimoki porą dolerių už vietą automobilii ir viskas.

Čekai

Taip mums ten bemirkstant, iš Los Angeles atvažiuoja dvi didelės šeimos. Vyresnieji sulenda į karštąjį baseiną, maži vaikai — į vaikų baseiną, o paaugliai atrėkauja pas mus ir, kaip varlės, sušoka šalia mūsų. Nusiklausę, kad mes žnekamės ne angliškai, ir jie pradeda tarpusavy kone pašnabždomis kalbėtis sava kalba. Klausausi, klausausi ir negaliu suprasti. Girdisi tik švikštum švakštum, švikštum švakštum. Imu tuos vaikus kalbinti:

— Mes iš Europos. Ir jūs iš Europos. Bet kokia jūsų kalba?

Vaikai susižvelgia. Nutyla. Po kelių mirksnių viena mergaitė varžydamosi atsako:

— Čekų kalba.

— O, tai mes kaimynai! Lietuvoje čekai aukštai vertinami. Ar jūs žinote, kas buvo Jan Žižka?

Ne. Jie to nežinojo.

— Jan Žižka, — aiškinu jiems, — buvo čekų generolas. Prieš 550 metų jis su čekų kariuomene atžygiavo į Lietuvą ir didžiausiam Europos mūšyje padėjo sumušti vokiečius. Lietuviai jo niekuomet neužmirš.

Vaikai džiūgavo. Jų čekiškos akutės spin-

dėjo pasididžiavimu.

— Ar jūs žinote, — klausiu vėl, — kad vienam čekui Lietuvoje buvo pastatyta du tūkstančiai paminklų?

— Du tūkstančiai? — riktelėjo visi kartu.

— Iš tikrųjų, niekas nėra jų suskaitęs. Gal du, gal trys tūkstančiai, o gal dar daugiau. To čeko vardas taip pat Jan. Jan Nepomuk.

— Žinome! — sušuko vaikai. — Jis buvo šventas kunigas. Blogas karalius nustūmė jį nuo tilto į Moldavą.

— Na, matote. Mano krašte yra daug upių. Tai prie tiltų ir prie ežerų lietuviai statė kryžius su Nepomuko statulėle, kad tas šventasis saugotų nuo paskendimo ir nuo potvynių. Lietuviai labai gerbia tvirtos būdo čekus.

Dar norėjau daugiau ką jiems pasakoti, bet vaikai nebegalėjo ilgiau ištvirti: išbrido iš baseino ir nubėgo pas tėvus papasakoti, ką gražaus apie Čekiją išgirdo tuščioje dykumoje.

Karštas midus

Pavakary grįžome į savo stovyklą ko nors užkasti, nes vėsiame vandeny perdien išalkome.

— Man rodos, šiandien pritekų atkimsiti midaus bonką, — pasiūliau.

Ištraukiau iš dėžės bonką, prisipylėm stiklinėles, bet negalėjome nuryti. Midus per dieną tiek įkaito, jog net burną plikino. Paspraudę bonką pažasty, bėgom atgal į drungnįjį baseiną jos atausinti.

— Nors kartą turėsim vėsią naktį! — džiaugėmės abu. — Lindėsim iki apyryčio.

Californijoje po saulėlydžio greit sutemsta. Tai ir dabar indėnų baseiną veikia apgaubė naktis. Ore ėmė šmėkščioti vikrūs šikšnosparniai. Pralėkdami jie leidosi prie vandens ir šalia mūsų galvų siurbtelėdavo mažą kliukšniuką. Juo toliau, juo daugiau jų sulėkė. Jie taip įsidrąsino, jog, smigdami žemyn, sparnais plakė mūsų pakaušius.

— Čia lindėdami, — sakau, — mes trukdome visokiems gyvulėliams atsigeriti. Gal būt jų šimtai iš tolo tupi ir nedrįsta artintis. Ne

juokai visą dieną išbūti be vandens! Jei jie šianakt neatsigers, rytdiena jiems bus labai sunki.

— Suprantu, — pritarė sūnus. — Eikim namo. Tik žiūrėk, neužknopink ant barškuolių. Tikriausia, ir jos slenka atsigeriti.

Kai jis taip pasakė, tai aš — ne iš vietos. — Ir kam mums reikėjo čion ateiti? Kodėl to nesakei, kol buvo šviesu?

Pasišviesdami degtukais, šiaip taip nuo kalno nukevėkšlinom. Vidunaktį vėl girdėjom dykumoje užaujant didvėjus, bet jie mūsų neužkliudė. Tik lengi vėjukai vos pastebimai virpino karpytus pipirmedžio lapelius.

Svaigus rytas

Auštant pašokau labai nustebeš: visas oras svaigiai kvepėjo ir buvo pilnas džiaugsmingo giedojimo. Palenkiau tamarisko šaką ir žiūrėjau smulkučius, kvapius žiedus. Po juos be atkvapo švigždėjo bitės. Ečiau nuo medžio prie medžio. Įsitikinau, kad jie čia visi pradžista naktimis, o bitės tuoj skuba surinkti nektarą. Iš tikrųjų, saulei patekėjus, greit pranyko ir kvapas ir bitės. Tada išlindo daugybė voverių ir vadinamų čipmankų.

Po aikšteles tarp medžių, kuodą pašiaušęs, ėmė bėgioti bėglus taktišius (roadrunner). Čirkštelėjo vienas kitas paukštukas.

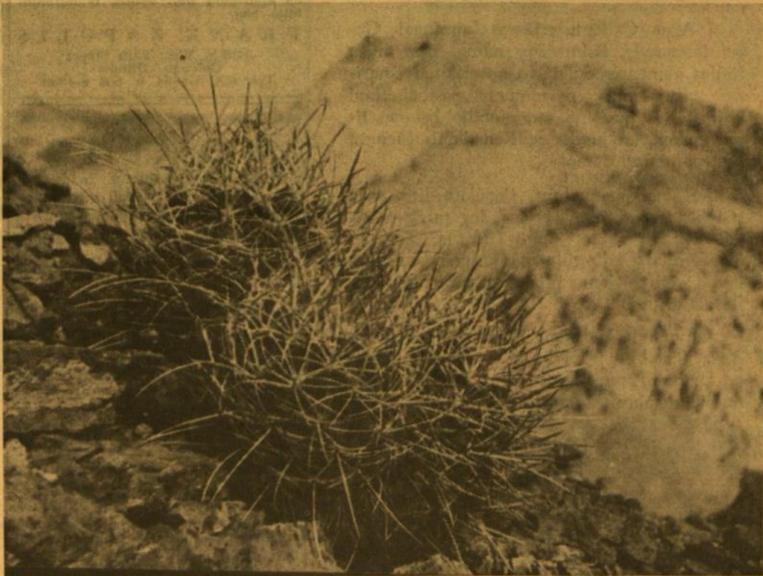
Iš dykumos atskridusios, visos suplukukusios, sukaitusios keturios varnos ryžosi persiversti per kalną į kitą pusę. Dejuodamos sunkiai vasnojo į vieną pusę, tai vėl pašlaite atgal. Labai pamažu kilo aukštyn. Praėjo daug laiko, o jos dar nei pusės kalno nebuvosi pasiekusios. Kiek vargo!

Šiandien ir mes patys lipsime į tą patį saugalvį kalną pažiūrėti, iš kur tie murmuliai veržiasi.

Radome, — visi gerieji šaltiniai užcemenuoti, kad niekas jų neužterštų ar neužnuodytų. Vanduo į oazę atiteka vamzdžiais. Bet nuošaliose tarpukalnėse pilna mažesnių, dar laisvų šaltinių. Jau iš tolo gali matyti aplink juos ir žemiau tirštai suaugusias palmes ir kitokius medžius, krūmus, nendres, švendrus.

Juodykšnis

Braunamės vienu tokiu pažliugusiu tarpekliu, šokinėjame per šiltą upeliuką, šūkajuojame, skaičiuojame, kelis kartus grįžta atbalsis. Staiga — girdime šaukiant:

Dykumų badikšniai...

— Nesumindžiokit manęs!

— Kas čia lietuviškai sušuko? — klausinėjame vienas kitą.

Pasilenkdami dairomės, bet nieko krūmuose nematome.

— Aš čia! Aš čia! — vėl šaukia.

Sujudę žolės ir — upeliuke atsisėdo kažkokis juodykšnis.

— Aš — ne kiaulė, — juokėsi dumblytuotasis žmogus. — Aš čia gydaus savo lumbago. Imu purvo vonias. O iš kur jūs? Ar seniai iš Lietuvos? Kas jums atvežė į Caliente?

Rasti lietuvių dykumoj — retas laimikis. Todėl susėdom sausesnėje vietoje, nusimovėm batus, sukišom kojias į šiltą purvynėlį ir ėmėm šnekėtis.

Taip mes ten su tuo žmogum prazumbijom visą dieną. Ir ką sužinojom?

Gyveno žmogus Colorado valstijoje. Turėjo kviečių dirvą. Vertėsi tik šiaip taip, nes negalėjo nusipirkti visų reikiamų mašinių, kai ką skolinosi iš kaimynų. Vaikai užaugo, išiskirstė, žmonelė pasimirė. Tai jis, žemę parėdavęs, atvažiuo į San Diegą pas dukterį.

— Jūs nežinot, — kalbėjo jis, — kaip širdžiai miela, kai žiūri į pilną lauką sunkių varpų. Bet kai pasensti, turi visko atsisakyti. Dabar man rūpi tikta lumbago. Gal jūs žinot, kaip jo atsikratyti?

Ne, mes nežinojom.

Jornada del Muerto

Maudynėse gerokai sustiprėję, vieną anksčiau rytą vėl išpyškėjom pasidaužyti, nes visa pietinė dykumos dalis tebebuvo lietuvių dar neapžiūrėta. Pirmiausia lėkėm geru keliu. Visokias nuokrypas žadėjom daryti grįždami.

Pietinė Borrego dykumos dalis nėra tokia laukiniška, kaip šiaurinė Anza, nes čia dažniau smalsuoliai kaišiojo snapus ir paliko daugybę savo darbo žymių. Pavyzdžiui, apleistų kasyklų liekanos, likučiai paskubomis pastatytų miestelių ar atskirų lūšnų, geležinkelis su 21 tuneliu ir daugybė braškančių tiltų.

Išpūdingi Tierra Blanca (Baltoji Žemė) kalnai, o taip pat nepaprastai spalvingas ilgas Carrizo kanjonas. Šturpas nukrečia, kai važiuoji pustomo smėlio tarpekliais ir šen ar ten matai boluojančius kaulus ar sulūžusių vežimų liekanas. Tai Jornada del Muerto — Mirusio Žygio kelias. Tame kelyje nuo troškulio ar nuovargio per šimtą metų yra kritę

(Nukelta į 4 pusl.)

Bevitiškas mėginimas apsigyventi dykumoje...

Kur Amerikoje šilta

(Atkelta iš 3 psl.)

daugybė žmonių ir gyvulių. Mėginom pasiekti Dos Cabezas — Dvi Galvas, bet mūsų fordas atsiskakė važiuoti per dubumą, kuri vadinas Piedras Grandes (Didžiulės Uolos). Čia tu uolų buvo suversti ištisi pylimai, uolų krūsnys, lietuviškai sakant, akmenyčios. Už jų spėjome esanti šaltinį, nes toluomoje vešliai augo bent šimtas palmių. Bet pasiek tą vietą, gudruoli! Jei netingi ir dar turi kiek atliekamos sveikatos, tai kebekštuok pėsčias. Aagalai čia skurdūs: visur esantis dygusis ocotillo, adatinė cholla, mormonų arbata, katnagės, pelėdnagės, druskinis kerėklis, ožkinis draskalius, kažkoks dvokiantis kabišius, sausis rėbždai, trapisis kerėžis. Kur čia visus išskaičiuosi, kai tu suseklių yra kelios dešimtys skirtingų! Daugelį pavadinau taip, kaip man ant liežiuvio atėjo.

Nesurasti kanjonai

Žmonės, kurie neturi laiko, toli nesitranko. O į smulkiuosius, siaurutukus kanjonus nei nosies neikiša, kadangi čia negali kitaip keliauti, kaip tik pėsčiomis. Ir tai gana vargingai. Bet vargas apsimoka. Nes šiuose kanjonėliuose dažnai randi šaltinius ir jaukus miškelius. Labai galimas dailtas, kad į kai kuriuos palmynus dar niekas nebuvo įžengęs, nes niekur neaptinki nei numestos bonkos, nei konservų dėžutės, nei cigaretės nuorūkos. Ir kaip malonu bent valandą pabūti natūraliam sode! Po to vėl paeiti aukštyrų ir vėl rasti kitą palmių sodą. Tik bėda su vandeniū, negali jo daug neštis, o randami šaltiniai dažnai būna sūrūs, kartūs ar pykinančiai dvokšlūs. Bet palmėms, atrodo, toks stiprus mineralinis vanduo patinka. Jūs puikiausiai auga. Kas žino, gal ir liegstantiems žmonėms tie vandenys būtų palaimingi? Amerikoje niekas neskuba jų ištirti ir panaudoti, o visi tik ryja, ryja visokiausias tabletes, nuodijasi, pritraukia sau naujus sutrikimus, skrandžio žaizdas ir taip toliau. Palmim kad ir mūsų vyriausią būstinę — Agua Caliente. Labai paveikus kurortas, o kas jį žino Los Angelėj ar San Diegė? Retai kas atvažiuoja savaitgaliais, o šokiadieniais tai visiškai tuščia.

Torote

Mums labai rūpėjo surasti, kur auga torote kaktusai. Jie yra didelė retenybė, nes, kaip kad žinai, yra išlikę iš žilų amžių. Trankėmės, išmaišėm daugybę kanjonų, bet prie torote miškelio vis nesisekė priartėti. Egulių nurodymai buvo mažai naudingi, nes kalnuota dykuma, kur visiškai nėra kelių, labai klaidina. Kaitros išdegintoms mūsų akims visi kanjonai ėmė atrodyti vienodi, net nuobodūs. Tik viena vieta mus dar kiek sužadino. Tai Velnio kanjonas, kuriuo visą laiką švilpė labai stiprus pietys vėjas. Šmelis lėkė vilnimis, brūžino uolas, kapojo sugargažėjusius senus medžius, čiažė mūsų veidus. Skubėjom nešdintis, kad neužpustytų. Šiose apylinkėse gana dažnai sekasi aptikti senas indėnų sodybas. Keista, kodėl jie gyveno dykumoje? Ar ne geriau gyventi derlingoje žemėje, kur daugiau vaisių ir medžioklei gyvulių? O gal jie čia jautėsi saugesni? Tiesiogiai ir yma, kurių paskutiniuosius jankiai srankiojo ir išvežė į dykumas prie Palm Springs. Ir kokia ironija! Dabar turtovaliai už tą indėnų žemę tenai siūlo 50 milijonų dolerių. Pro Indėnų tarpeklio žiotis įsibrukam į Indėnų slėnį. Slėnio šone matyti nežymus kanjonas, o jame kažkokie pilki medžiai. Pagaliau! Tai tortote! Drambliamedžiai! Pališkė automobilį, bėgame artyn. Tikrai jiel Drūtu liai, išpampe liemenys, storos trumpos šakos, bamburiuotos vandeningos šaknys. Lietinguo ju žiemos metu torote prisisiurbia vandens, kaip kempinė, kaip kaktusas. Jų Amerikoje nie kur kitur nerasi, tik čia. Iš viso, eigulys juos

pirmąkart aptiko vos prieš keletą metų. Norisi tikėti, kai žmonės dykumą dažniau lankys, gal kai kas suras daugiau visokių nežinomų miškelių, šaltinių, indėnų gyvenviečių.

Baisiausia vieta

Prabėgomis pamatėme geroką dalį dykumos. Kasdien ieškojome, kas gražu, kas įmanomiau pasiekiamą. Pabaigai liko pačios baugiosios vietos.

Eigulys, kiekvieną rytą atsiveikinant, pakartotinai primindavo nelandžioti po Carrizo koridorius tarpeklius ir urvus. Tai vieta, kur ne vienas nuvažiuo ir ten amžinai pasiliko. Tai baisi žemė. Visokiausios išgraužos, išplėšos, urvai, labirintai užima 25.000 akrų. Ten beveik nekuomet nelyja, niekas neauga. Ten saulė — karalienė, vėjas — karalius.

Atsargiai važiuojame vienu sanploviniu slėniu. Mylla po myllios — nei dagišiaus, nei krūmelio. Nematyti jokių gyvulių. Tik plerpią kažkoks birbikas po akmeniu. Sukietėjusio dumblaščio kalneliai baisiausiai išgraužti. Daugybė tamsių urvų. Teisybę pasakius, mes abu keliauninkai esame gana smalsūs, bet šiandien susivaldom: nelendam nei į vieną urvą. Jų sienos ir lubos suaižėjusios, vos laikosi. Mesk grumstą į urvą, ir girdi, kaip griūva kietmolio aiženos. Ant tų kalnelių vaikščioti nepatartina. Niekuomet nežinai, kur po tavo kojomis eina urvai, kur sukūžusi žemė gali griūti ir akimirksniu tave palaidoti. Arba urve — burdinkšt! Gali įvirsti į gilią igriovą. O kas tave kada suras ir ištrauks?

Įvažiuojame į būdingą Mažojo Velnio tarpukalnę, kuri rangosi bent tris mylias. Norisi grįžti atgal — taip neįtiki vieta. Bet kaip sakoma, toliau — baisyau. Įsukame į kitą tarpukalnę, kuri žemėlapyje pavadinta Arroyo Seco Del Diablo, tai yra, Sausasis Velnio upokšnis. Ši tarpukalnė per visas 14 mylių yra tikra kambarinė galerija. Stačiose sienose gali matyti vingiuotą įvairiaspalvių sluoksnių raštą. Daug kur kyšo vėjo nugludintos smėl-akmenio skulptūros. Tarpukalnės gale gauburiai išsiai „apstatyti“ keisčiausiomis statulomis. Norėjom jas visas apžiūrėti, atsivežinti savo vaizduotę, bet neatlaikėm. Karštis buvo toks aštrus, jog rietė į ragą. Be pertraukos rįjom vandenį, bet ir vanduo nieko negelbėjo: nespėjo jo nuryti, žiūrėk, jau jis išgaravo pro ausis...

— Man jau gana tos deguvos! — imu dejuoti. — Aš dar noriu gyventi! Grįžkime namo! Man rodo, jau laikas būtų Vistoje sodinti kopūstus.

Dar minutė staptelėjim prie Ojo Diablo, t. y. prie Velnio Akies šaltinio papildyti savo atsargų. Bet kur tau! Kartus. Kas jį gers?

— Atgal! Atgal! — šaukiu Kantrimui. — Ar tu nori, kad aš pasidaryčiau džiūvė?

Į Agua Caliente grįžome laimingai. Gerai išsimaudė, išsirušėm namo, nes mūsų fordas akmenynuose buvo apverttinai išnariņę visus ratus, o motoras pasibaisėtinai knirpštė. Iš pusėtinio automobilio bebuvu liķę apdaužytas klerkalas. Kad tik jis įstengtų mus partempti namo!

Kai, perkoję kalnus, riedėjom link savo sodybos, pajutom tokią vėsa, jog turėjom uždarinėti langus ir įjungti šildymą. Tai tau Californija! Californijos nėra ko peikti, tik mes jau buvom pripratę prie dykuminio klimato. Beveik pripratę...

Jau namie kiekvieną dieną vis prisimenu Anžą. Tai būtų gera turėti ten mažą namelį po kvapniu tamarisko medžiu, šalia šilto šaltinėlio burnai nusipraustit!

(Pabaiga)

Negrįžo į šalį, kuriai gyvenimą skyrė

(Atkelta iš 3 psl.)
prilygsta dviejų LE tekstui... Nesijaučiau nešęs sunkią naštą, nes iš pat vaikystės mėgdavau knygas skaityti. Dėl to net ir kortomis lošti neišmokau; nemoku nė šachmatais. Per 13 metų turėjau perkėti visą geografiją, apėjūpinėti visą pasaulį... Iš kitų enciklopedijų nenusirašinėčiau. Klaidų ne daug įvėliau. Dėl to atrodo, kad savo ilgą darbą nėra reikalo gėdytis".

Kiti darbai ir sumanymai

"Ruošiasi atlikti sudėtingą ir sunkų darbą — ištirti ir suskirstyti Lietuvą natūraliaisios jos geografiniais rajonais. Penketą metų žvalgiausi, pamačiau, kad man trūksta begalės žinių, išimokslinio specialiose srityse (pvz., etnografijoje, botanikoje ir kt.). Gilinausi į tas disciplinas ir ruošiausi 20 metų darbu. Deja, išėmą bedrožiant, vilkas mėsa nuėšė. Dabar jau 'to late'. (1964. IV.18).

"Gal rašysiu savo atsiminimus. Mat, nors aš esu (ir buvau) paprastas, eilinis žmogelis, bet esu liudininkas daugelio svarbių istorinės reikšmės turinčių įvykių; pvz., esu buvęs aktyvus 1926.XII.17 perversmo dalyvis (užėmęs ir savo kontrolės paėmęs Kauno centr., pašte telegrafo skyrių, kur be mano leidimo jokia telegrama nė į provinciją, nė į užsienį nebuvo galima paleisti ir lygiai gautos telegramos adresatams įteikti). Tris kartus esu buvęs DP: 1919 iš Seinų nuo lenkų, 1939 m. iš Klaipėdos nuo Hitlerio ir 1944 m. iš Lietuvos. Gerai žinau šimtus žymių žmonių ir žinau apie juos daug tai, ko niekas kitas nežino, arba mažai žino (nors nesu buvęs nė deketvyvu, nė saugumiečiu). Būtų galima kai ką apie kai kuriuos įdomaus (ne smėžiančio) parašyti" (1916.V.6).

Geografo bičiuliai

Apie savo gerus bičiulius jis rašė: "Ta pačia proga prašau sumesti porą žodžių apie a. a. prof. Kolupailos ligą. Dar Kalėdoms pasikeitė sveikinimų kortelėmis ir nepagalvojau kas jo laukia. Su juo esu daug keliavęs, 1933 m. pavasarį abu leidomės į Vezuvijų (pasirašė italams pareiškima, kad mums žuvus, niekas nereikš pretenzijų į Italijos vyriausybę. Deja, laimingai iškopėme su pageltusiomis akimis nuo sieros vandenilio..." (1964. V.1).

"Darbininkas" (labai netikęs, paveldėtas laikraščio vardas, kurį palikti ultimatyviai reikalavo prel. Juras) yra bene žymiausias mūsų laikraštis, nes redaguojamas stipraus 'smegeņu tresto' — Brazaičio ir Sužiedelio" (1964.IX.21).

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
2047 W. 67th Place — WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

BANGA
TV, Radio, Stereo, TV antenos, air-conditioners, Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakaraš skambinti WA 5-3607
P. Rudėnas K. Šimulis

"Maloniai mane užimponavo ir Broniaus sudaryti rinkiniai. Džiaugiausi medalių rinkime pralenkęs ir patį Kviklį: vieno medalio jis dar nebuvo matęs, o aš jį jau turiu" (1968.V.30).

"Dabar atėjo eilė, deja, tik dabar parašyti ML IV t. pažvalgą. Bile kokios, bradūniškai tariant, atkištines recenzijos, nesinori duoti, o gudresnei sulipdyti reikia daugiau laiko. Juoba, kad sunku rasti knygoj plyšelį, už kurio būtų galima užkibti". (1968. VIII.4).

Pašlijusi sveikata

"Mano širdies reikalai pakibo ore. Kas savaitę daro elektrokardiogramas, tikrina kraujoslėgį (kuris vakar vėl nuvažiuo ligi 112). Vieną dieną jaučiuosi geriau, kitą blogiau. Išgijimui jokia vilčių negali būti... Žodžiu, vaikštau viena koja įkišta į batą, o kita į grabą. Tai manęs nė kiek nejudina, nes ne nuo šiandien esu pasiruošęs psichologiškai". (1966.III.2).

1966.V.6, atsigavęs po jį ištikusio širdies priepuolio, rašė: "Tai va, išsikrapsčiau, lyg sena višta iš gilios kūdros, iš antrosios širdies atakos, kuri mane ištiko IV. 22 darbovietėj. Iš ten poniškai ambulansu nuvežė į ligoninę, kurioj gydotojas per 10 dienų neleido nė lovoj atsisėsti. Dabar jau 6 dienos namie krapštausi. Pabaigiu eilinį darbą enciklopedijoje. Nuslinko nuo pečių 13-os metų našta, kuri man nedavė ramybės nė dieną, nė naktį" (1966.V.6).

Paskutiniame mane pasiekusiame laiške (1969.II.9) bičiulis Antanas džiaugdamsis rašė: "Aš jau artinuos prie pensijos. Gegužės 29 d. atsiveikinsiu su laboratorija, kurios smarvę uosčiau beveik 19 metų. Skaičiuoju ne savaites, bet dienas kiek dar liko dirbti. Dabar turiu dvi savaites atostogų; viena jau praėjo. Vėliau gausiu dar vieną savaitę. Vakar ir šiandien tiek čia priverstė sniego, kad sustojo visoks judėjimas. Net ir pro mano 'hauza' jau dvi dienos kaip neprapliūžia nei viena mašina. Turėjau gerą progą išvėdinti butą ir

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos, radijai, stereo, oro vėsintuvai, Parduotuvės ir taisyimas.
J. MIGLINAS
Krautuvė Marquette Parke
2346 W. 69th Street 776-1486
Namų tel. — PR 6-1063

Antanas Bendorius (kairėje) kalba Broniaus Kviklio "Mūsų Lietuvos" keturtomo pristatyme praėjusiais metais Jaunimo centre, Chicagoje.

savo mizernus plaučius."

Mirtis Antaną ištiko netikėtai, kaip daugelį jį panašių ligonių. Gal ir gerai, kad žmogui, savo gyvenime labai daug dirbusiam ir nemažai kentėjusiam, neteko ilgai gulėti mirties patale. Didysis Lietuvos žemės, jos laukų, kalvų, upių - ežerų mylėtojas, nebegrižo į šalį, iš kurios jis paimtas — gegužės 19 dieną staiga ir netikėtai visų mūsų liūdesiui, nepabaigęs užsibrėžtų darbų ir nepasidžiaugęs tam tikrais pensio-

ninko gyvenimo patogumais, iškelia į paskutinę didžiąją kelionę.

• Rašytojo R. Spalio knyga "Gatvės berniuko nuotykių" (dvi dalys viename tome) išleido Dr. Vydūno šalpos fondas. Ilustravo dail. Trinkūnas.

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Apraustas perkraustymas
Ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

APDRAUDŲ AGENTŪRA

Namų, gyvybės, automobilų, sveikatos, žmonių
Patogios išl. mokėjimo sąlygos.

J. BACEVICIUS
4455 S. Kedzie Ave. PR 8-2233

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANCKUS
Stabdžiai, sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Ave.
Kampus 58th Street
Telefons — PRospect 8-9533

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISSYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami rūs-tantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4 3/4% Ant visų knygelių sąskaitų

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS - Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

1569 metų Seimo darbu pradžia

JONAS DAINAUSKAS

Gardino seimui (1568.VI-VII) pasibaigus, valdovas Žygimantas Augustas paskelbė, kad Lietuvos Lenkijos unijai svarstyti seimą jis šaukė 1568 m. gruodžio 23 d. Liubline. Vis dėlto Kalėdos bei Naujieji Metai delegatus sulaukė namuose ir, bent lenkai, susirinko tik 1569 m. sausio 10 d.; jie atvyko gausiai ir su smulkiosiomis instrukcijomis. Tą pat dieną, pilies rūmų senato posėdžių salėje, dalyvaujant valdovui ir apie 160 lenkų senatorių bei seimo atstovų, įvyko iškilmingas to seimo atidarymas. Lietuviai tame atidaryme nedalyvavo. Iš viso lietuviai į tą seimą vyko nenoriai, tuo labiau, kad jiems dėl nuolatinių pavojų iš Maskvos grėsmės nelengva buvo keliauti.

Rytojaus dieną lenkų senatoriai pateikė pasiūlymus seimo darbų dienotvarkėi. Apie unijos "būtinumą ir naudingumą" pirmasis labai ilgai kalbėjo Krokuvos arkivyskupas Padniewski.

Sausio 12 d. lenkai deryboms su lietuviais išrinko delegatus, kurie sausio 13 d. pradėjo privačius pasikalbėjimus su atvykusiais į Liubliną Lietuvos senatoriais, kurių tarpe stipriausi Lietuvos valstybės savarankiškumo gynėjai buvo: Lietuvos kancleris ir Vilniaus vaivada Mykolas Radvila Rudasis (mirusiųjų karalienės Barbaros ir Mykolo Radvilos Juodojo brolis), Zemaičių senėnas Jonas Katkevičius, Lietuvos pakancleris Eustachas Valavičius, K. Astragiškis, K. Višniovieckis, A. Cartorickis ir kiti.

Tie privatūs pasikalbėjimai užtruko iki sausio 20 d. Tik sausio 21 d., valdovui įsakius, į pilį atvyko senatoriai, be atstovų, tačiau jie neįėjo į senato posėdžių salę, bet susirinko kitoje salėje. Lenkų delegatai lietuvius kvietė į senatorių salę, sakdami, kad "duryš yra atdaros". Radvila, lietuvių vardu atsakydamas, pasakė: "duryš tikrai atdaros, tačiau ant tų durų esanti užtvara, per kurią mes negalime pereiti, gi ją gali nuimti karalius". (Čia Radvila turėjo galvoje lietuvių reikalavimą patvirtinti 1566 metų Lietuvos Statuto papildymus). Į senatorių salę nuvyko tik lietuvių delegacija, vadovaujama Valavičiaus, kuris pareiškė, jog lietuviai negali eiti derėtis su lenkais pirmiau, negu baigs pasitarimus su valdovu Lietuvos valstybės sutvarkymo reikalu. Po to pas lietuvius atvyko lenkų delegacija, vadovaujama Krokuvos arkivyskupo, kuris spalvingais žodžiais įrodinėjo unijos būtinumą ir naudingumą abiem šalims ir kvietė lietuvius sutikti pradėti derybas. Radvila ir Katkevičius atsakė, kad lietuviai neatsisako kalbėti tokios sutarties reikalu, bet pirmą kartą turi patvirtinti Lietuvos Statutą, nes lietuviai su lenkais nori jungtis tik kaip lygūs su lygiais. Radvila pareiškė, jog, jo manymu, Lietuvos Didžiąjai Kunigaikštystei dar nėra atgiedota "Amžina atilsis". Tokie abipusiški pareiškimai dar labiau įkaitino nuotaikas. Lenkams išėjus, Katkevičius dar kartą nuėjo pas lenkus ir ten pakartojo, jog lietuviai tikrai nepradės jokių pasikalbėjimų unijos sutarties reikalu, iki karalius nepatvirtins Lietuvos Statuto, kurio papildomų nuostatų tekstą lietuviai pateiks rytoj.

Sausio 23 d. lietuviai į pilį neatėjo, bet vien tik atsuntė Lietuvos statuto papildomų nuostatų tekstą, iš kurio lenkai pamatė, kad jais visų pirma, siekiama apsaugoti Lietuvos valstybės savarankiškumą prijungiant prie Lietuvos dar ir infantus.

Lenkų seimo atstovai įniršę, reikalavo daugiau nesikalbėti su lietuviais ir pasirūpinti, kad karalius pamokytų lietuvius. Valdovas per maršalką lietuvius į-

spėjo "nesišiaušti". Lenkų senatoriai, taktiškėsi negu atstovai, pasiuntė pas lietuvius naują delegaciją. Lietuviai pažadėjo pirmadienį, sausio 24 d., dalyvauti posėdyje. Tą dieną lietuviai senatoriai bei atstovai atvyko į pilį, bet irgi į atskirą salę. Tik lenkams pažadėjus duoti atsakymą į lietuvių klausimus, lietuviai pirmą kartą atėjo į senatorių salę, tačiau jiems čia rezervuotų vietų neužėmė. Į lietuvius kalbėjo tas pats lenkų delegatas, Krokuvos arkivyskupas, prikišdamas, kad lietuviai savo naujais Lietuvos Statuto nuostatais griauia uniją. Jis liaupsino senas privilegijas, kuriomis esą Lietuva jau buvus surišta su Lenkija. Radvila pareiškė, jog lietuviai pirmą nori sutvarkyti savo valstybės santvarkos reikalus ir tik po to kalbėti apie uniją. Pagaliau sausio 26 d., valdovo įsakytu, lietuviai susėdo su lenkais senatoriais salėje (lenkai vienoje — lietuviai kitoje pusėje salės, priešaky senatoriai, o už jų atstovai). Tuo tarpu, lenkų spaudžiamas, Žygimantas Augustas atsisakė patvirtinti lietuvių pateiktus Lietuvos Statuto nuostatus, tuo atimdamas jiems argumentą nesikalbėti su lenkais ir labai susilpnindamas lietuvių padėtį.

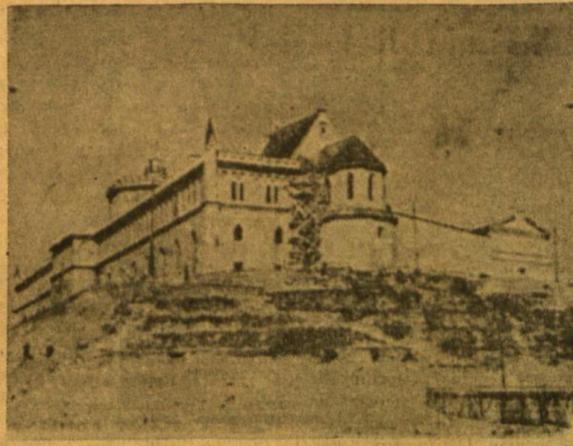
Tie tiesioginiai pasikalbėjimai, ginčai tęsėsi iki vasario 7 d. Lenkai, daugiausia Krokuvos arkivyskupo lūpomis, įrodinėjo, kad derybų pagrindas reikia imti senas privilegijas ir eiti prie to, kad abi valstybės susilietų į vieną kūną, į vieną tautą, t.y. visai panaikinti Lietuvos valstybę. Lietuvių ir vardu daugiausia kalbėjo Radvila ir Katkevičius, nurodydami, kad unija galinti būti sudaryta tik tarp dviejų valstybių, paliekant vidinį Lietuvos valstybės savitumą nepaliestą. Matyti, kad dėl tų priešingų nuomonių nuo sausio 28 d. pasikalbėjimai vyko vėl tik per delegatus, lietuviams reikalaujant, kad lenkai savo pasiūlymus lietuviams duotų raštu. Kai vasario 5 d. lenkai pasakė lietuvių delegatams, jog visi lietuviai turi ateiti į posėdį ir tiesiogiai su lenkais kalbėtis senų dokumentų pagrindais, tai iki vasario 12 d. lenkams teko kal-

bėtis vieniems ir rengti atsakymą į Naruševičiaus įteiktą ilgą lietuvių raštą, su išrašais iš Kazimiero 1447, Aleksandro 1492, Žygimanto 1506 m. bei 1526 metų privilegijų ir Lietuvos Statuto. Vasario 12 d., atvyko lietuviams į posėdį, tas pats Padniewski, lenkų vardu atmetė lietuvių projektą ir išsitarė, jog, girdi, lietuviai jau seniai (nuo Horodlės privilegijos laikų) yra dovanoję lenkams, bet lenkai prie to irgi neprileido. Užtat dar tą pačią naktį daugumas lietuvių delegatų išvyko į namus, pavesdami Valavičiui bei Naruševičiui atprašyti už juos valdovą ir pasakyti lenkų senatoriams priešzastis, dėl kurių lietuviai išvyko.

Gali būti, kad tas lietuvių išvykimas buvo politinė klaida, nes unijos reikalas paliktas vien lenkams, kurie buvo pasiryžę uniją realizuoti dalimis, pirmiausia šantažuojant pavienius asmenis ar atskiras, silpnesnes grupes. Či to laiko formalus Lietuvos valstybės reikalų sprendžiantis veiksnys — valdovas jau buvo pasidarys vien lenkų reikalavimų rėmėju. Ir tikrai, likęs vienas su lenkais, silpnavališkai paklusdamas jų reikalavimams pareiškė, kad jis atiduodas Lenkijai Voluinę bei Palenkę, dovanojąs savo privatinius turtus, kaip paveldėtus, taip ir Lietuvoje Lenkijai įgytus, palikdamas juos sau valdyti tik iki gyvos galvos...

Nuo kovo 1 d. lenkai, o ypač jų seimo atstovai, burnoje prieš lietuvius, reikalaujant, kad karalius, nežūrint nieko, lietuvius jėga palenktų prie unijos. Palenkė bei Voluinė, "senosios" lenkų žemės, turinčios būti perduotos Lenkijai ir jose turi būti laikomasi tik Lenkijos įstatymų. Kovo 4 d. buvo kalbama net apie pasirengimą karui prieš Lietuvą. Po ilgų ginčų, lenkai kovo 5 d. sutarė dėl reikalavimo prijungti prie Lenkijos Palenkę. Nuo tos žemės lenkai pradėjo todėl, kad jos atstovų buvo nedaug ir jie turėjo savo asmeniškų sąskaitų su lietuviais, o ir todėl, jog jie greičiausiai susigundė ir lenkų šlektų laisvėmis.

Per visą savaitę negaudami lenkų atsakymo į tą Katkevičiaus kalbą, lietuviai vasario 26 d. atvyko pas valdovą ir pareiškė, jog jie nemato reikalo ilgiau likti Liubline. Valdovas prašė lietuvius palaukti iki rytojaus. Vasario 27 d., sekmadienį, lietuvių delegatai du kartus bandė kalbėtis

Liublino pils Lenkijoje, kurioje susirinkę lietuvių ir lenkų atstovai karštai diskutavo unijos klausimą.

su valdovu, bet jie nebuvo prie jo prileisti. Mat, Žygimantas Augustas jau buvo sutikęs palaikyti lenkus, kurie pasirengė vasario 28 d. pulti lietuvius seime. Tačiau lenkai tą dieną lietuvių nesulaukė. Tos dienos vakare Radvila, Katkevičius ir Valavičius dar kartą bandė pasikalbėti su valdovu asmeniškai, be lenkų dalyvavimo, bet lenkai prie to irgi neprileido. Užtat dar tą pačią naktį daugumas lietuvių delegatų išvyko į namus, pavesdami Valavičiui bei Naruševičiui atprašyti už juos valdovą ir pasakyti lenkų senatoriams priešzastis, dėl kurių lietuviai išvyko.

Gali būti, kad tas lietuvių išvykimas buvo politinė klaida, nes unijos reikalas paliktas vien lenkams, kurie buvo pasiryžę uniją realizuoti dalimis, pirmiausia šantažuojant pavienius asmenis ar atskiras, silpnesnes grupes. Či to laiko formalus Lietuvos valstybės reikalų sprendžiantis veiksnys — valdovas jau buvo pasidarys vien lenkų reikalavimų rėmėju. Ir tikrai, likęs vienas su lenkais, silpnavališkai paklusdamas jų reikalavimams pareiškė, kad jis atiduodas Lenkijai Voluinę bei Palenkę, dovanojąs savo privatinius turtus, kaip paveldėtus, taip ir Lietuvoje Lenkijai įgytus, palikdamas juos sau valdyti tik iki gyvos galvos...

Nuo kovo 1 d. lenkai, o ypač jų seimo atstovai, burnoje prieš lietuvius, reikalaujant, kad karalius, nežūrint nieko, lietuvius jėga palenktų prie unijos. Palenkė bei Voluinė, "senosios" lenkų žemės, turinčios būti perduotos Lenkijai ir jose turi būti laikomasi tik Lenkijos įstatymų. Kovo 4 d. buvo kalbama net apie pasirengimą karui prieš Lietuvą. Po ilgų ginčų, lenkai kovo 5 d. sutarė dėl reikalavimo prijungti prie Lenkijos Palenkę. Nuo tos žemės lenkai pradėjo todėl, kad jos atstovų buvo nedaug ir jie turėjo savo asmeniškų sąskaitų su lietuviais, o ir todėl, jog jie greičiausiai susigundė ir lenkų šlektų laisvėmis.

Per visą savaitę negaudami lenkų atsakymo į tą Katkevičiaus kalbą, lietuviai vasario 26 d. atvyko pas valdovą ir pareiškė, jog jie nemato reikalo ilgiau likti Liubline. Valdovas prašė lietuvius palaukti iki rytojaus. Vasario 27 d., sekmadienį, lietuvių delegatai du kartus bandė kalbėtis

Lietuvių katalikų mokslo akademija išleis vertingų veikalų

Per praėjusį dešimtmetį Lietuvių katalikų mokslo akademija išleido 9 mokslinio pobūdžio veikalus: 2 "Suvažiavimo darbų" tomas, 4 "Metraščių" tomas, 1 "Negestančių Žiburių" serijos tomas, kun. dr. J. Vaišnoros veikalą "Marijos garbinimas Lietuvoje" ir dr. Ign. Skrupskelio knygą "Lietuviai XVIII amžiaus vokiečių literatūroje".

Akademija tęsia toliau šios rūšies darbą dar intensyviau. Ji turi jau keletą spaudai paruoštų veikalų. Artimiausioje ateityje bus pateikti skaitytojams šie veikalai:

1. "Suvažiavimo darbų" VI-tasis tomas. Tai L.K. Mokslo akademijos VI -tam suvažiavime, įvykusiame 1964 m. Fordhame universitete, skaitytų paskaitų rinkinys. Tomas bus stambus ir vertingas; jis jau baigiamas spausdinti ir tuojau bus išsiuntinėtis prenumeratoriams, o taipgi galima bus įsigyti ir kitiems.

2. "Suvažiavimo darbų" VII-tasis tomas. Jis taip pat yra jau paruoštas spaudai ir jam išleisti renkamos lėšos. Šiame tome bus L.K. Mokslo akademijos VII-tame suvažiavime, 1967 m. įvykusiame Vokietijoje, skaitytos įvairių mokslo sričių paskaitos. Abu šiuos "Suvažiavimo darbų" tomas redaguoja ir spausdinimą prižiūri Akademijos pirmininkas prof. dr. A. Liuima SJ.

3. "Lietuvos vyskupų ryšių Apstašų Sostui" I-masis tomas. Tai seniai laukiamas Lietuvos Bažnyčios istorijai labai svarbus šaltinių tomas. Jame tilps iš Vatikano archyvų surinkti Vilniaus ir Zemaičių vyskupų pranešimai, duoti Apaštalu Sostui XVIII šimtmečius. Spaudai padagavo istorikas prof. dr. P. Rabikauskas SJ. Veikalas jau prieš Velykas buvo atiduotas spausdinti. Reikia tikėtis, kad iki rugsens tikrai bus atspausdintas.

4. "Lietuvos vyskupų kanoniškųjų procesų" I-asis tomas. Šis istorinių šaltinių medžiaga iš Vatikano archyvų surinko, paruošė spaudai ir redagavo istorikas prof. dr. P. Jatulis. Šios rūšies šaltinių bus keli tomai. Į pirmąjį tomą įeina šimtmečio (1574-1670) Lietuvos vyskupų kanoniškieji procesai. Jį p. Jatulis buvo pilnai paruošęs spaudai jau kovo mėn., bet dėl stokos lėšų negalėjo jo atiduoti spausdinti. Laukiamas šiam tomui mecenatas.

5. Zemaičių vyskupijos bažnyčių įkūrimo ir jų beneficijomis aprūpinimo dokumentų rinkinys. Tai istorinių šaltinių medžiaga iš senosios Zemaičių vyskupijos kurijos archyvo, apimanti XV-EVIII šimtmečius. Spaudai paruošė prel. dr. P. Jatulis. Šiam veikalui išleisti taip pat yra reikalingas mecenatas. Vien tik spausdinti apmokėti reikalinga 3.500 dol. Labai tiktų, kad šiam tomui išleisti lėšas sudėtų zemaičiai.

6. "Metraščių" V-tasis tomas, į kurį įeis prof. dr. J. Griniaus platus ir išsamus mokslinis darbas apie Lietuvos kryžius ir kitos studijos. Tomą baigia redaguoti prof. dr. Liuima SJ. Šio tomo išleidimą finansuoja Westfield'o, Mass. lietuvių parapijos klebonas kun. V. Puidokas.

Visus šiuos šešis veikalus Akademija galėtų išleisti šių metų bėgyje, jei netrukdytų lėšų klausimas. Šią kliūtį pašalinti kviečiami į talką gydytojai, inžinieriai, profesoriai ir visi kiti, kurie vertina pastangas mokslo srityje ir joje pasiekiamus rezultatus.

R. Krs.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters.
Nuomoma — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 60 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

• Suomų mokslininkų domėjimasis lietuvių kalba, tautosaka ir literatūra nėra atslūgęs ir po II pasaulinio karo. Spausdinami keletą kartų Lietuvoje buvusio jų mokslininko J. Mikkola ir jo žmonos Maila Talvio raštai, garsaus mokslininko E. Niemeneno baltų - slavų kalbų studijos, kuris, kaip žinoma, palaikė glaudžius ryšius su prof. K. Būga. Paskutinis jo rašinys — studija apie baltų kalbos skolinius suomių kalboje. Helsinkio u-to slavistikos - baltistikos katedroje šiuo metu dirba žymus indoeuropistas ir baltų kalbų žinovas Valentinus Kiparskis, garsėja jo studentas Kari Arvo Kalevi Lukkonenas, savo mokslinę veiklą pradėjęs Vilniuje. Šiuo metu Vilniaus u-te jis renka medžiagą dip lominiui darbui ir mokosi lietuviškai. Jo diplominis darbas — Baltų kalbų daugiskaitos įnagrininkas, lyginant jį su kitomis indoeuropiečių kalbomis. Jo žmona Ritta Kilniuje renka medžiagą ir rašo darbą apie XIX a. vidurio teatrą.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St. Tel. 254-3320
Didelis įvairių prekių pasirinkimas
E. ir V. ZUKAUSKAI

PARDUODAMI
IS MODELINŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima
pirkti dalimis ir išmokėtina.
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

DAZYMAS
PIGIAI DAZYMA KAMBARIUS
VALAU KILIMUS IR BALDUS
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

1969 PLYMOUTH

2 DURŲ, TIK \$1,895.00

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

800 varlotų ir gerame stovyje automobilių —
pirksite labai pigiai — urmo kaina.

Boksas ir kultūra: buvęs pasaulio bokso čempionas lietuvis J. Sharkey-Zukas skaito lietuvių kultūros žurnalą "Aidus". Nuotr. V. Maželio

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutuopysite pirkti čia įvairių filmų foto aparatų bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. Prospect 6-8998

5%
GOLD EAGLE
Passbook Savings Account

Minimum amount \$50.00, add any amount at any time. Your Gold Eagle passbook will earn 5% per annum paid quarterly. After your money has been on deposit for 90 days or more, you may withdraw funds without notice at any dividend date or 10 days thereafter.

On all accounts —
Savings in by the 10th Earn from the 1st. Earnings Paid Quarterly.

CELEBRATING OUR 60th ANNIVERSARY

5 1/4% 6 month Certificates (minimum period) \$10,000.00 or larger in multiples of \$1,000.00.

4 3/4% Regular Passbook Accounts Current rate

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento
Chicago, Illinois 60632 • VI 7-1140
Assets over \$138,000,000.00
Reserves and Surplus over \$11,500,000.00
(more than twice legal requirements)

HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M.-8 P.M.
Tues., Fri. 9 A.M.-4 P.M.
Sat. 9 A.M.-12 Noon
Wed. — No Business Transacted

Kultūrinė kronika

• 25 metai nuo poeto Vytauto Mačernio mirties sueina šiemet spalio mėn. 7 d. Šis jaunas, žemlankų kartos poetas tada tebuvo tik 24 metų amžiaus ir žuvo netoli savo tėviškės, Žemaičiuose, užgriuvančio fronto ugnyje. Jo kūrybinio palikimo rankraščiai Lietuvoje yra išsaugoti, tačiau okupanto ligi šiol neleidžiami atspausdinti atskira knyga. Laisvajame pasaulyje geriausias Mačernio kūriny — "Vizijų" ciklas ir sonetų pluoštas Vytauto Sauliaus buvo išleisti Romoje 1947 metais, o visa Vytauto Mačernio poezija, redaguota Kazio Bradūno, "I Laisvę fondo lietuviškai kultūrai ugdyti" (mecenatas dr. Alb. Smulkštys) Amerikoje buvo išleista 1961 metais. Tai laisvajame pasaulyje labiausiai mėgstama (ypač jaunimo) poezijos knyga.

Minint šiemet liūdną 25 metų poeto mirties sukaktį, studentų Korp! Satrija Chicagoje rengia viešo ir plataus pobūdžio Vytauto Mačernio kūrybos vakarą. Jis įvyks rudeny — spalio mėn. 18 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Visą Vytauto Mačernio kūrybos vakarą žodyje ir muzikoj apipavidalins kompozitorius Darius Lapinskas. Žinant jo išradingumą ir kūrybinius polėkius, kuriems šiuo atveju talkins dar ir jaunatviškas Mačernio žodis, ir solistė Aldona Stempuženė, ir apie Lapinską besispausdinti jaunimas, reikia tikėtis poeto prisiminimo ir pagerbimo tokio, kokio mūsų metai ir visai nebuvo.

• Dail. Romas Viesulas — žymus mūsų grafikas šiemet jau trečią kartą gavo išskirtinę Guggenheimo premiją (Guggenheim Fellowship) naujam savo kūrybiniam užmojui realizuoti. Guggenheimo premija paprastai duodama jau žinomam kultūros srities kūrėjui asmeniui, kad jis, kuriam laikui atsipalaidavęs nuo viso kito, galėtų įkūnyti dar visai naują savo kūrybinį užmojų. Nuo "Guggenheim Fellowship" įsteigimo — nuo 1925 metų šia premija yra atžymėta jau 6800 rašytojų, muzikų, dailininkų ir kt. Ligi šiol dailės pasaulyje "Guggenheimu" du kartus tie patys asmenys tebuvo atžymėti tik: Mauricijus Lasansky, Rico Lebrun ir Romas Viesulas. Pirmas kartas dabar pasitaiko, kad "Guggenheimu" tas pats menininkas gauna trečią kartą. Ir juo yra Romas Viesulas.

Gautoji premija dabar padės Romui Viesului sukurti naują grafikos darbų seriją, joje sprendžiant be galo intriguojantį paveldo ir garso santykį. Norėdamas atitirti nuo kasdieninio darbo rutinos, birželio pradžioje dailininkas su žmona Jūra išvyks ta Europon, kur ilgesnį laiką gyvens Romoje. Gyvendamas šio amžino miesto aplinkoje dailininkas ir kurs naują savo grafikos seriją.

Siaip mūsų dailininkas gyvena Philadelphiaje ir profesoriau ja tenyškiamame Temple universitete, eidamas drauge ir Grafikos departamento vedėjo pareigas. Apie Romo Viesulo trigubą "Guggenheimo" laimėjimą savo meno puslapiuos pabrėžtinai rašė ir amerikiečių spauda.

• Ar Jonas Mekas tik filmininkas? Apie šį mūsų poetą ir plačiai žinomą filmų pasaulio novatorių amerikiečių spauda dažnai ir gana palankiai rašo, nepagalvėdama jam įvairiopo pionieriaus titulu. Štai ir gegužės 18 d. "New York Times" meno skyriuje Vincent Canby plačiai apžvelgia Jono Meko filminę veiklą, čia pat skelbdamas margašpalvį interviu — Vincento ir Jono pokalbį. J. Mekui apibūdinti ten duodami šie žodžiai: filmų gamintojas, kritikas, filmo socialinė ir estetinė sąžinė, leidėjas, paskaitininkas, filantropas, reformatorius, vizionierius ir kt. Tačiau kur Jonas Mekas poetas? Poeto suminėjimo čia ir pasigendame. O ir dėl to, kad prieš kelerius metus mūsų spau-

Vytautas Mačernis (V. Aleksandravičiaus raizūnys einkle)

doje (Metmenyse) pats Mekas viešai yra prisipažinęs, kad visi anie filminiai darbai jam yra tik tarp kitko, kad jis labiausiai yra tik poetas, ir poezija jam yra arčiausia prie širdies.

• Lietuviški knygų ženklai (ekslibrisai) susilaukė nemažo dėmesio R. Vokietijoje, kur apie juos rašė "Neue Werbung" ir "Bildende Kunst" žurnalai. Ekslibrisai rinkiniai buvo išstatyti ir specialiose šių dalykų parodose Prahoje, Budapešte, Varšuvoje, Italijoje. "Kurier Lubelski" ri "Standar ludu" žurnaluose rašinius apie liet. knygų ženklus paskelbė S. Woiczechowski.

• Albinas Jovaišas Lietuvoje paruošė Liudviko Rėzos monografiją, kurioje apžvelgia šio mūsų mokslininko gyvenimo kelią, darbų, idėjas, indėlį į mūsų raštiją. Knygą redagavo dr. L. Gineitis, išleido "Vagos" leidykla Vilniuje.

Dailininko Liudo Vilimo antikapis, Cincinnati, Ohio, kapuose. Paminklas sukurtas Vytauto Kasubos, kur vienas L. Vilimo paveikslų skulptoriaus jam žintas juodajame granite. Nuotr. V. Pliodžinskio

Anšlavs Eglitis vokiškai

JURGIS GLIAUDA

Pavardė Eglitis latvių literatūroje užima įdomią, intriguojančią vietą. Tėvas, Viktoras Eglitis, ir sūnus, Anšlavs Eglitis, abu žinomi ir populiarūs literatūriniai vardai.

Anšlavs Eglitis, dabar gyvenęs Los Angeles mieste, savo karjerą pradėjo kaip dailininkas. 1935 metais jis baigė Latvijos Meno akademiją ir, kaip stilizuotos realybės reiškėjas įžengė į latvių meno pasaulį. 1944 metais jis apleidžia Latviją, atsiduria Vokietijoje, vėliau, nuo 1950 metų, gyvena Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Netekimas tėvynės tartum atkelia jam vartus į kitą kūrybinę sritį, į literatūrą, kurioje jau nuo 1898 metų jo tėvas Viktoras reiškėsi ano meto latvių literatūros avangardo eilėse. Vokietijoje Anšlavs sukuria "Kazanovos apsiuštą" ir "Degantį miestą" — labai sėkmingas apsakas ir romana "Homo novus" (Naujas žmogus). Jo kelios komedijos yra kupinos žaismingo situacijų keitimosi: lengvas dialogas, suteatralintas

Carls Coldoni tipo realizmas, meistriskas grynai teatrinio meno panaudojimas, sprendžiant problemą, ir kondensuotas scenos žmogus.

Prozos srityje Anšlavs Eglitis davė keliolika apysakų ir romanų. Produktiviausiais metais, 1952-1958, rašytojas išleisdavo romaną kas dveji metai. Žmogus iš mėnulio, Laimingieji, Mr. Sorry, Ponia O'Marty — sudaro šio kūrybingojo periodo derlių. Vė-

G E L E S
Vestuvėms, banketams, laidotuvėms ir kt.
GUZAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELINČIŲ
2443 W. 63rd St., Chicago, Illinois
PR 8-0833 — PR 8-0834

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4 Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)
NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES.
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Rafankiai (wheels) Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6 - 7777
Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p. Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS CESAS

Iliu sekė 1966 metais desperatiško pavadinimo romanas "Tai dar nėra Tėvynė".

1968 metais Vokietijos knygų leidykla Harry, v. Hofmann Verlag išleido jo apysaką Džingischano galas (Dschingis khans Ende) vokiškai. Veikalą iš latvių kalbos išvertė Charlotte Torp. "Džingischano galas" veikalo intriga implikuoja dalinai politinės ir alegorinės satyros metmenis. Iš esmės tai kiekvieno tirono ir despoto gyvenimo gėsimas. Visas asmens vitališkumas, atsiekimasis galios ir neriboto sauvaiavimo, tapimas tariamu pusdieviu teroro jėga — viskas tai sudūžta į žmogaus kūno nepatvarumą. Mirties diktatas neatmetamas nė neribotos galios pasiekiamam tariamam milžinui.

Toks yra Džingis Chanas Anšlavs Eglitio veikale. Tai juslinis gyvenimas, tas smaguravimasis galia ir jėga, absoliutus savo įgeidžių ir norų vykdymas jo veikale imponuoja savo vitaline jėga, tartum bandant įtikėti, kad valdovo valiai nėra ribų ir žmogaus esimą saistančių sąlygų.

Veikalas daugiausia išlaikytas atpasakojimo stiliuje, tik rekarčiais įsipinant dialogui. Tačiau ten, kur įsideda dialogas, ten Anšlavs Eglitis ypač suspindi dramaturgo talentu. Savo laiku šis veikalas buvo puiki alegorinė satyra, Stalinui mirus. Bet veikalas iš esmės užgriebia nuolatos atgimstančią galios, despotizmo ir jų susilietimo su žmogaus trupumu temą, todėl toks proginis momentas ir ateityje gali būti visad greta to veikalo, niekada jo neužtemdomas.

"Džingischano galas" gali būti perkeltas ir į sceną. Ir tai būtų labai dekoratyvus, su puošniais aksesuarais veikalas, nes greta temos prabanginė veikalo buitis dar labiau kontrastuotų tokią triapią žmogaus esimo būtį.

Gana ironiška situacija, kada lietuviai vis ir vis gali pažinti latvius iš jų literatūros vertimų ir plačiasias kalbas, kaip lygiai latviai tegali sugauti lietuvių literatūros esmę tik iš negausių lietuvių autorių vertimų ir plačiasias kalbas, rodo, kad latvių-lietuvių, aplamai baltų sąjungos skambios rezoliucijos vis naudojamos tik vėjams ir gražbylystei. Kodėl negalime bent dabar verstis vieni iš kitų ir skelbti veika-

lus bent periodikos atkarpose, jei jau nėra prasmingesnio kelio — leisti vertimus knygomis ir antologijomis?

• AIDAI, 1969 m. balandžio mėn. Nr. 4. Mėnesinis kultūros žurnalas. Leidžia lietuviai pranciškonai. Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenumerata 7.00 dol. Šiame numeryje rašo. Augustas

tinas Rubikas, Jurgis Blekaitis, Pranas Skardžius, Juozas Tininis, Jonas Puzinas, Benediktas Rutkūnas, Juozas Lišva, Izidorius Vasyliūnas, Viktoras Vizgirda, Juozas Girnius, Kestutis Keblys, Romualdas Kriaučiūnas, Andrius Sietynas, Titas Alga, Ignas Malėnas ir kt.

Vien tik šias pavardes suminėjus, jau yra aišku, kiek šitas, vienintelis tokio plataus pobūdžio mėnesinis kultūros žurnalas yra įvairus savo liečiamomis temomis ir stiprių bendradarbių talka.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE, MAINE, SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išėinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėvalga. Mokiniais šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bene abuty. Atyginimas visiems prieinamas. Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TĖVAI, BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ. KOL JI YRA JOS ATEITIS JŪSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

foto V. MAŽELIS

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

RICHMOND AUTO SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieniųjų ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikikas.
Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ "STAIGA"
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad nuo 9 iki 6 val. sekmd atdara nuo 11 iki 4:30 val po pietų

since 1914...
MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4478

4 3/4% PASBOOK SAVINGS Paid and Compounded Semi-Annually

5 1/4% 9-MONTH SAVINGS CERTIFICATE (Minimum \$10,000) 5-YEAR SAVINGS CERTIFICATE (Minimum \$5,000)

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbliai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Koks jis menininkas?

Pokalbiamas apie Antano Škėmos kūrybą nesibaigiant

PETRAS MELNIKAS

Kai jauna mergaitė įsiklauso į nematomo dainininko radijo bangomis plaukiantį balsą, ji negali suprasti, kodėl kartais tas balsas yra taip gražus ir kartu apgaulingas, kai jis, pavyzdžiui, nesiderina su dainininko išvaizda, amžiumi ar kitais fizikiniais atributais. Menas tada jai atrodo lyg apgaulinga vilionė, statanti pasakiškas pilis debesyse, bet neturinti nieko bendro su įprastu, kasdieniniais-logiškais ryšiais pagrįstu pasauliu.

A. Škėmos kūryboje, jo fantazija — peraušta faktais ir absurdais — priešingai sukuria savotišką žingeidumą praskleisti tuos jo „debesis“ ir pažūrėti, kas slypi už jo raštų. Kas jis yra kaip žmogus? Kaip jis mirė? Iš kur ta jo kančia, tas įkvėpimas? Kodėl jo proza tokia „poetiška“? Kodėl vaizduojamoje realybėje „nerimavimo kompleksas“ sufragmentuoja jo vaizduojamą piešinį ir savotišku neaiškumu palydi beveik kiekvieną jo kūrybinį poslinkį? Koks apibūdinimas jam yra tinkamiausias? Menininko? Kankinio? Kenčiančio emigranto? Ar žmonijos tragiką vaizduojančio rašytojo — „chirurgo“, ar filosofo, klausiančio, kodėl taip yra pasaulyje?

Taigi, kodėl gi taip yra pasaulyje? A. Škėma kartais mėgina į tai atsakyti, mėgina lyg išreikšti ir savo gyvenimo filosofiją, bet visa tai ar ne dėl pačios filosofijos dramatinio grožio? Jis sako, kad senovės raštuose randame visada du vardus: „Ten visada du besikaujantieji. Oziris ir Setas. Ormuzdas ir Arimanas. Dievas ir Šėtonas“. Gal čia ir slypi jo kūrybinis dėmesys? Motto: Kova tarp Dievo ir Šėtono, tarp Gėrio ir Blogio? Bet ar tuo neužsiima kiekvienas rimtesnis rašytojas? Kažin ar tai būtų A. Škėma apibendrinanti charakteristika?

A. Škėma, be abejo, yra vienas iš geresnių mūsų modernių rašytojų. Kaip antitezė klasiškam vientisumui to modernumo pagrindine yra filminis fragmentiškumas, jo gausu ir A. Škėmos kūryboje. Kaip filmas šie fragmentai turi lyg ir „muzikalinę palydą“. Senovėje raštai turėjo natūralų grožį — jie buvo eiliuoti (dramos, eposai). Šiandien eiliuotų romanų ir dramų nerašoma, todėl įvykių dvasiškumas išgaunamas tik poetiškais abstraktybėmis, įveliant jas į herojų mintis, įvaizdžius, keistus įvykius, sapnus ir niekad neatleidžiant įtampas („kas nors įvyks“.., nors kartais nieko neįvyksta) ir momento grožį stengiamasi užfiksuoti bet kuo: įvykiais ir neįvykiais, įvaizdžiais ir absurdais. („Nuo rudeninio medžio krinta geltonas lapas, zvimbina užklydusi bitė sodininko rankovėje, su la teka iš pradraskyto beržo, lip-

ni sula, kaip pašautojo kraujas. Du numirėliai bučiuojasi. Zilvioni bangomis plaukiantį balsą, ji negali suprasti, kodėl kartais tas balsas yra taip gražus ir kartu apgaulingas, kai jis, pavyzdžiui, nesiderina su dainininko išvaizda, amžiumi ar kitais fizikiniais atributais. Menas tada jai atrodo lyg apgaulinga vilionė, statanti pasakiškas pilis debesyse, bet neturinti nieko bendro su įprastu, kasdieniniais-logiškais ryšiais pagrįstu pasauliu.

Apie A. Škėmos įkvėpimo motyvą turime mažai duomenų. Žinome, kad jo kūryboje esama autobiografinio - aktorius, režisierius, teatrolo išgyvenimo į aprašytus charakterius, bet kaip jis pradėdavo, ką darė įpusėjęs ir kaip baigdavo savo kūrinį? Šiais ir panašiais klausimais, pavyzdžiui, T. McCormack išleido net knygą (After words: Novelist on their novels, 69), kuriuoje amerikiečiai rašytojai pasisako kaip, kada ir kodėl gimsta jų kūriniai. Atrodo ir mums praverstų išleisti panašų leidinį, apklausinejus anketom mūsų dar

Sauliaus Šimoliūno išpuolis prieš save

Š. m. gegužės mėn. 10 d. Detroite, Lietuvos namuose, buvo surengtas tragiškai žuvusio rašytojo Antano Škėmos minėjimas, apie kurį gegužės mėn. 15 dienos „Naujienose“ Saulius Šimoliūnas, be kita ko, rašo:

„J minėjimą atėjo tik 65 žmonės. Katalikų sparnas darė savo maurišką darbą atbaidyti žmones nuo vaidinimo. Mat, Antanas Škėma nebuvo jų žmogus. Draugo kultūrinis priedas užmetė straipsnį apie Antaną Škėmą, bet suspėjo išspausdinti tūlo Griniaus nešvankius išvedžiojimus apie rašytojo kūrybą. Tėviškės Žiburiuose kitas straipsnis irgi dingso. Peršasi mintis, kad pas katalikus neįmanoma kultūra. Bet taip jau buvo anksčiau, taip yra ir dabar.“

Beprasmiška būtų Sauliaus Šimoliūno stilium kalbėti čia apie tai, pas kuriuos mūsų kultūra įmanoma ar neįmanoma, bet priminsime tik, ką S. Šimoliūnas nutylėjo iš to, kas buvo anksčiau, ir iš to, kas yra dabar.

Jei S. Šimoliūno prisimintas Griniaus straipsnis yra tas, kuris buvo atspausdintas „Drauge“ 1962 metų pradžioje, tad su koku

Antanas Škėma

Nuotrauka V. Maželio

gyvus kūrėjus?

A. Škėmos mūsų tarpe jau neturime. Todėl tenka tik spėlioti. Jo Credo prasiveržia tai šen, tai ten pro eilutes, bet ar ne Grožis buvo jam svarbiausias? „Jaučiu — mes einame į nežinią užrištom akim“, jis sako, „ir ieškoome grožio. Tu esi graži. Todėl nemiršti. O kai šimtmečiai sunaikins Tave, naują Karaliene sukurs naujas Kankinys. Mylintis gyvenimą. Žmones. Šviesųjį Dievą.“

Negi Šimoliūno maurais išvadinti katalikai čia kalti, kad minėjime buvo tik 65 žmonės. Negi kokia nors „katalikų policija“ ar vietinių parapijų komitetai turėjo jėga žmones į tą Škėmos minėjimą suvaryti. Vieni gal neįėjo (ir ne vien tik katalikai), jog nenorėjo, gal kiti rimtai negalėjo, treti gal neturėjo laiko ar kurios kitos priežastys sutrukdė. Negi čia pirmas ir paskutinis sykis, kai to ar kito minėjimo bei šiaip parengimo ruošėjai tikisi sulaukti šimtų, o sulaukia tik dešimčių. Tik bene pirmas mūsų toks atitikimas, kai nepasisekimo atveju pravardžiuojami ir kaltinami kiti.

Gi pačiam S. Šimoliūnui čia savo kaltinamąjį pirštą šį sykį reik-

tų atsukti kaip tik į patį save. Kodėl? Labai aiški ir trumpa byla. „Naujienose“ Šimoliūnas rašo, jog „Draugo“ kultūrinis priedas užmetęs straipsnį apie Škėmą. O istorija tokia. Dar gerokai prieš čia apkalbamą Škėmos minėjimą Detroite, nuolatinis mūsų bendradarbis P. Melnikas atsiuntė Kultūriniam Draugui tokią daugiau bendrinį, savo težemis su jokių minėjimų ir jo reklama nesusetą straipsnį apie Škėmos kūrybą. Ji šiandien čia spausdiname. Tačiau redaktorius ruošė straipsnį spausdinti kaip tik Škėmos minėjimui Detroite artėjant. Bet netrukus redakciją kontaktuoja ir Saulius Šimoliūnas, žadėdamas pats parašyti labiau su pačiu minėjimu bei jo reklama susietą skėminį straipsnį. Sutarėm. P. Melniko rašta, kaip savo įdomumu niekad nesenstantį, atidėjom tada į šalį, laukdami Šimoliūno žadėto. Savaitės bėgo, o žadėto nebuvo. Pagaliau minėjimui priartėjus, Šimoliūnas informuoja redakciją, jog sutarto straipsnio jis neparašys, neturįs laiko, užimtas ir t. t.

Taip kultūriniam „Drauge“ priede prieš rašytojo minėjimą straipsnio ir nebuvo, nesgi užplanuota išardžius, nėra taip lengva greitosiomis kitą nesensanciją medžiagą surinkti ir įtalpinti, kai įvairių aktualijų ir straipsnių rinkiniai jau laukia savo eilės metale, ir kyls kylų varo.

Jeigu šį kartą prieš mirusį rašytoją turėtų kas nors rausti, tai tik pats Šimoliūnas, kuris jam bičiuliško pažado neištesėjo, sava „nuodėme“ apkaltindamas dar ir kitus.

k. brd.

— Jei nori susekti mergaitės trūkumus, girk ją jos draugėms.

— B. Franklin

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

HIGH RATES

4.75% PER ANNUM ON REGULAR SAVINGS CURRENT RATE

INSURED
UP TO \$15,000
INSURANCE CORPORATION

5.25% PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS \$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632 LA 3-2434

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS.

2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDarcres 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:
4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. SUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. Ol.ympic 2-1008

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4% 5%
6 or 12 MONTH \$10,000 or MORE
6 or 12 MONTH \$5,000 or MORE

4 3/4%
43%
Per annum
Passbook Savings Accounts
Paid Quarterly
Computed and Paid as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

Mutual Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

Religinio turinio knygos, kuriose kiekvienas ras gausios medžiagos dvasiniams apmąstymams ir paskatinimui siekti tobulesnio gyvenimo:

MAZASIS TOBULYBĖS KELIAS, B.P. Martin minkš. virš. \$1.00
(Sv. Teresėlės gyvenimas) kiet. virš. \$1.50

TRISDEŠIMT MEILĖS ZODZIŲ, vysk. V. Brizgys \$1.50
(gyvenimo temomis Kristaus dvasioje)

MARLIJOS ZODIS FATIMOJE, kan. dr. P. Aleksa \$1.00
(Marijos 1917 m. apsišaukimų aprašymas)

MARIJA DANGUJE IR ZEMEJE, vysk. V. Brizgys \$1.50
(gegužės mėn. pamaldoms)

FATIMA IR MES, Matulis, MIC \$2.00
(apreiškimų pasakojimai)

MARIJA MUMS KALBA, S. Matulis, MIC \$2.00
(Marijos apsišaukimai Lietuvoje ir Europoje)

Visos šios knygos gaunamos DRAUGE. Illinois gyventojai prie knygos kainos turi pridėti 5 proc. mokesčiams.

Kazlio Binkio minėjime, suruoštame bal. 13 d. New Yorke, Binkio poeziją deklamuoja akt. Asė Dauguvietytė. Sėdi (viduryje) — rašytojas J. Petrėnas - Tarulis, skaitęs paskaitą apie Binkį, ir akt. Vit. Žukauskas.

Moterų gyvenimas

Išleidytojas: St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago III, 60629
Tel. 925-5988

Vienintelė JAV moteris, laimėjusi Nobelio literatūros premiją

Nauja rašytojos Pearl Buck biografija

JUOZAS PRUNSKIS

Moterys yra kūrybingos. Net penkios iš jų yra gavusios Nobelio literatūros premijas: Selma Lagerlof, Grazia Deledda, Sigrid Undset, Gabriela Mistral ir amerikietė Pearl Buck.

Neseniai iš spaudos išėjo jos biografija: "Pearl S. Buck" (parašė Theodore F. Harris, išleido John Day Co., New York, N. Y. 1969 m., 381 pusl., 7,95 dol.).

Biografija rašyta, artimai tariantis su pačia Pearl Buck, gausiai panaudojant autobiografines ištraukas iš jos veikalų bei iš jos dienoraščių ir viską papildant jos pačios specialiai knygos autoriui darytais pareiškimais. Taigi veikalas autentiškas, ilgą autobiografiją; palanki rašytojai, nors neišvirstant ir panegirika.

Augusti Kinijos misijose

Pearl Buck buvo protestantų misijonieriaus duktė, gimusi ir augusi Kinijoje. Jos tėvas buvo labai nuoširdus apaštalas. Vieną kartą jis net išdrįso vykti į plėšikų slėpynę miškuose, norėdamas atkalbėti jų vadą, kad nežudytų žmonių. Baisiai buvo prislėgtas, kai tas kruvinasis vadas pasakė, kad žudymas jam sudaro malonumą. Tai pasakodama, rašytoja atsidūsta, kad ir dabar yra žmonių, ypač diktatūrinuose kraštuose, kuriems sudaro savotišką smagumą jausmas, kad jie turi galią ką nužudyti.

Nenori prarasti smegenų alkoholy

Ketverių metų mergaitė Buck jau pradėjo skaityti Dickenso knygas. Pirmasis jos rašinys jau 1899 m. tilpo "The Christian Observer" laikraštyje. Rašymui ji nereikalinga dirbtinių stimulų, todėl ji sako, kad gerimo nebegėsta. Tada jos smegenys nesandūs pilname pajėgume. "Pralaidau visą gyvenimą jas lavindama ir nenoriu jų prarasti", sako ji.

Ji yra humaniška ir piktinasi tais, kurie norėtų aborto, net ir kad negimtų ne visai normalus atsilikęs kūdikis. Ji sako: "Negalima pradėti žudyti žmones... Kur gi tada bus galas? Hitleris pirmą žudė psichiškai nesveikus, sakydamas, kad jie nenaudingi. Tada, kokia gi nauda iš invalidų, atsilikusių vaikų ar senelių: jis žudė juos, o po to ėmė žudyti žydus ir tuos, kurie su juo nenorėjo sutikti. Tai kurgi nubrėžti liniją? Gi pačioj pradžioje — nevalia atimti žmogaus gyvasties, nei dėl bet kokios priežasties".

Apie skyrybas

Patį Pearl Buck turėjo liūdna patirtį savo moterystės gyvenime, ji galėjo rašyti: "Skyrybos yra toks baisus dalykas. Tai visa taip galutina, kažkas taip draskančio. Jos sunaikina viską — jos kaip mirtis. Visi tie metai, kuriuos vyras ir moteris praleido drauge, yra prarasti. Jų jau niekada nebeatgausi. Viskas baigta..."

Paguodą ji įstengė surasti kūrybiniame darbe. Ji rašo: "Turė dirbti, kad pasiektumėi ramybę ir pasitenkinimą tame nuostabiame pasiekto laimėjimo jaus-

me." Tai kartais reikalauja žmogų prisiversti, bet, kaip Pearl Buck sako, "gražiausias susidrausminimas tai tas, kurį uždedi sau." Jos kūrybiniai polėkiai dideli. Šioje knygoje vien tik surašyti jos kūrinių pavadinimai su išleidimo vietomis ir datomis užima 6 puslapius.

Apie asmeniškų kūrinių

Ji buvo išteikėjusi už leidėjo. Gal ir tai prisidėjo, kad rašyto-

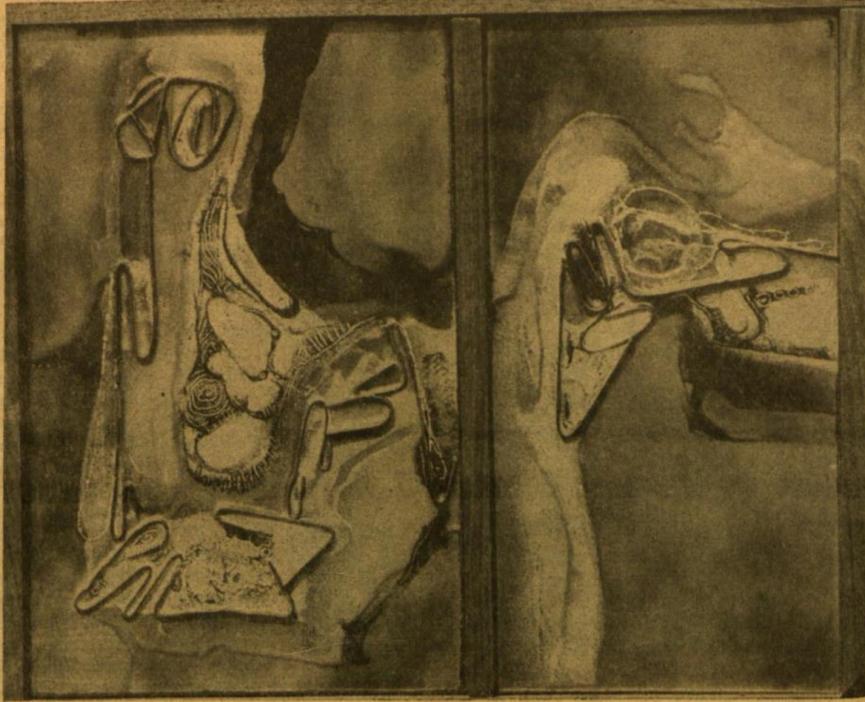

Pearl Buck

ja galėjo daugiau savo kūrinių išleisti. Kad neatrodytų, jog jau per daug ji tų knygų kepa, keletą jų parašė slapyvardžiu John Sedges. Jai taip pat tekdavo tikrinti kitų atsiųstus vyro leidyklon kūrinius. Ji rašo, kad atrodavo nemažai gerai parašytų, gerai suplanuotų ir neblogai išvystytų kūrinių, tačiau juose trūko realybės, viskas skėsdavo beprasmeje žodžių jūroje; juose buvo veiksmo, bet ne reikiamo vitališkumo, nes veiksmas nebuvo pagrįstas priežastingumu; žodžiu, tuose kūriniuose trūko tikrojo gyvenimo.

Kukli ir labdaringa milijonierė

Pearl Buck veikalas "Geroji žemė" ilgą laiką buvo tarp la-

Giedrė Zumbakienė Pavėjui (emalis, dr. Aglinskų nuosavybė) Dailininkės darbai šiuo metu išstatyti Ciurlionio galerijoje, "Dailės" grupės parodoje.

biausiai perkamųjų knygų, išvertas į daugybę kalbų. Vien JAV-se per metus šios knygų buvo išprikta 1,811,000 egzempliorių. Ir eilė kitų kūrinių susilaukė gražaus pasisekimo. Tai atnešė jai milijonus dolerių pajamų. Tačiau ji tik nedidelę to dalį išleido savo naudai. Ji pasitenkina moteriai būdingiausia garderoba, beveik neturi brangiųjų papuošalų, o jeigu ir turi, tai daugiausia dovanotuosius. Už tai ji daug išleidžia globai tų, kurių niekas nenori globoti. Plačiai rūpinasi vaikais amerikiečių kareivių ir Azijos moterų. Jų yra daug. Kareiviai jų atsižada, o daugelis Azijos merginų, susilaukusių kūdikio iš kario, neturi kaip jo išlaikyti, išauginti, išmoksinti.

nepasitiki." Pearl Buck jai atskakė: "Man nesvarbu, ką kiti žmonės daro. Mes nesame kiti žmonės. Žinoma, kad aš nepasitikiu tavimi. Aš negalėjau pati savimi pasitikėti, kai buvau tavo amžiaus. Kodėl gi aš turiu dabar pasitikėti tavimi?". Ir tuo ginčai pasibaigė.

Apie komunizmą

Eilėje savo veikalų Pearl Buck aprašo barbarišką komunistų darbą, komunizmą statydama greta fašizmo ir tardama: "Labiausiai mirusi siela yra masinė siela; ji nejaucia kilnumo, neper gyvena taurumo impulsu, neturi dvasinių polėkių..."

Religija ir mokslas

Savo raštuose ji prisimena religingą savo tėvą įtaką: "Kai buvau maža mergaitė ir nenorėdavau atlikti savo pareigos, tėvas man pasakėdavo mandagiai, bet tvirtai: Jeigu nenori to daryti dėl to, kad taip reikia, tai padaryk dėl didesnės Dievo garbės. Ir taip dėl didesnės Dievo garbės, o taip pat ir dėl savojo tėvo. Aš, nors ir nenorėdama, padarydavau, kas reikėdavo padaryti, bent jau taip dažnai, kaip galima".

Ji sakosi, kad rašydama pro savo langą matė išrašytą šūkį: "Ad majorem Dei gloriam". Didesnei Dievo garbei. Tas jai primena tėvą, jau mirusį, palaidotą Kinijoje. Primeną jai religiją, apie kurią ji dabar sako: "Mokslas ir religija, religija ir mokslas; kaip juos bederintumei, jie yra dvi pusės to paties stiklo, pro kurį mes tamsiai tematyume, kol tos dvi pusės, tiksliai suderintos, atskleidžia tiesą."

—Gyvenimas be darbo tiek vertas, kiek rėmai be paveiklo.

Weber

Ginčas dėl vėžio

Pajūryje priekabi ponis gavo jūros vėžio, pauostė ir nusprendė, kad jis jau dvokia.

— Nekoks kvapas, — pasiskundė ji. Siemininkė vis tvirtino, kad vėžys šviežias. Nepajėgdama įtikinti valgytojos, ji pagaliau tarė:

— Ponia, tas vėžys šiandien rytą išropojo iš jūros, išlipo į krantą, atėjo taku ir įropojo į tą lėkštę.

— Jeigu taip, tai, matyt, pakeliui jis buvo užropojęs ant kokio smirdančio daikto, — tarė valgytoja.

Zita Sodelkienė Figūrinė kompozicija (Liet. foto archyv.)

Darbingas pavasaris Putnamo seselių rėmėjų veikloj

Vieną ankstyvo pavasario vakarą Gradinskų bute susirinko nemažas būrelis putnamiškių seselių rėmėjų darbuotojų ir nuoširdžių talkininkių — modeliutojų. Nors ruduo dar toli, bet nuo ankstyvo pavasario jos ėmė ruošti ateinančio rudens madų parodai.

Kaip jau visiems yra žinoma, putnamiškių seselių rėmėjų praeity suruoštos madų parodos visada būdavo įdomios ir įvairios. Kasmet vis parodoma kas nors naujo, kaip pvz. pernai buvo modeliuojama daug drabužių, papuošalų lietuviškais audiniais, juostom ir gintarais. Kadangi šiemet yra Lietuvių šeimos metai, bus suruošta šeimos madų paroda. Matysime ne tik įprastines

Birutininkės sprendžia šeimų problemas ir remia Lietuvių namų statybą Chicagoje

L.D.K. Birutės dr-ja Chicagoje veikia ne tik uždaroje organizacinėje plotmėje, bet ir akylai seka visą lietuvišką gyvenimą ir atitinkami jį reagoja.

Birutininkės turėjo savo narių metinį visuotiną susirinkimą balandžio 27 d. Jos aptarė savo organizacinius reikalus. Valdymą paliko senajai, su ilgamete pirminke M. Babickiene priėmė. Tik išrinko dar vieną trūkstamą valdybos narę J. Zitkuvienę. Z. Juškevičienė pristatė Lietuvos tautinių namų reikalą — patalpų trūkumą organizacinei veiklai, birutininkės balsavimo keliu paskyrė šimtą Lietuvos namų fondui — L.D.K. Birutės seklyčiai įrengti.

Susirinkime buvo išleistas laimėjimu, dail. Barbaros Morkūnienės tapybos kūrinys, skirtas draugijos veiklai paremti. Paveikslą ("Gėlės") ištraukė birutininkė St. Statkevičienė, kuri tą paveikslą vėl padovanojo draugijos labui.

Susirinkimui pirmininkavo Nina Norienė, sekretoriavo — Kazė Leonaitienė. Po trumpos pertraukos įvyko dr-jos organizuota paskaita.

Seimų problemą ryškinti, ją spręsti laiko ir aplinkos sąlygose, valdyba pakvietė prof. dr. V. Sruogienę, kuri ir skaitė paskaitą tema: "Mūsų šeimų problemos išsivijimoje." Paskaitininkė šią temą ryškino gana giliu psichologiniu įžvalgumu ir stipriu tautiniu

nusiteikimu. Profesorė nurodė ne tik esmines problemas priežastis, bet ir pateikė visą eilę praktiškų patarimų, kaip šią problemą spręsti, mažiau skriaudos ir skausmo pakeliant. Paskaitoje dalyvavo keliasdešimt moterų, jų tarpe nemaža intelektualių, kurios kėlė paskaitininkei klausimus. Paskaitininkės atsakymai dar labiau paryškino problemą ir galimus jos sprendimus.

Tokia paskaita tikrai daug pasitarnauta Chicago moterims. Padėka priklauso prof. dr. V. Sruogienei ir birutininkėms, šią paskaitą suorganizavus.

Paskutinioji programos dalis — vaišės. Jas surengė ir svečius vaišino valdybos narės su parengimu vadove V. Kulikauskiene priekšaky.

Tik tenka apgailestauti, kad Chicago lietuvių visuomenė per mažai įvertina savo intelektualiu pastangas. Jų duoklę saviesiems nesupranta — per mažai lankosi į paskaitas, kurias parengti, pateikti reikia ir laiko ir pasišventimo. O kas svarbiausia, paskaitos yra didžiai naudingos, tad kodėl neišklausyti, nepasinaudoti žiniomis?..

Z. J.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

—Jaunimo darbuotoja Z. Juškevičienė yra išrinkta L. Jūrų Skautijos vyriausia skautininke.

Oficialus pareigų perėmimas įvyko Chicagoje Jūrų skautijos Motinos dienos minėjime gegužės 4 d. Pareigas perimdama ji gavo ir tradicinį valdžios ženklą — originalią lazda, papuoštą gintaru, inkaru, laivu ir kitais simboliais. Z. Juškevičienė pasakė: "L.J.S. vyriausios skautininkės pareigas imuosi iš didelės meilės skautybės idealui ir dar didesnio atsakomybės jausmo tautiniam principui." Akcentavo: "Aš žengiu Lietuvos keliu, ženkite ir jūs, sesės, drauge su manimi."

Z. Juškevičienė yra skautė nuo vaikystės metų ir turi ilgametį vadovės patyrimą.

M. B.

Vyro reikšmė moters gyvenime

Naujai išeistoje Pearl S. Buck vienintelės JAV-ės moters Nobelio laureatės, biografijoje, didžioji rašytoja rašo šitaip:

"Dauguma vyrų pasakys, kad visados užnugaryje buvo moteris. Aš galiu pasakyti, kad visados mano užnugaryje buvo vyras. Tuo aš norėčiau čia teigti, kad aš nemanau, jog būčiau parašiusi knygas, kurias parašiau, arba išaugusi į asmenybę, kuria aš manau esanti, ar pasiekusi tų tikslų bei pasiekimų savo gyvenime, kuriuos pasiekiau, ar supratusi gyvybingumo bei potencialaus augimo jausmą, kurį vis dar tebeturiu, jei nebūtų buvę pamėgimo, meilės, ar kaip kitaip norėtų kas pavadinti, kas man buvo suteikta vyrų. Aš esu labai dėkinga, nes aš tikiu tos draugystės atnešę kažką naujo į mano gyvenimą ir suteikę mįžinišką įnašą mano augimui. Ir aš tikiuos, kad ir aš suteikčiau jiems ko nors naudingo jų dvasinei plėtotel".

Šuo nuomininkas

Svečias parašė vieno viešbučio savininkui Ispanijoje, kad jis norėtų apsigyventi su savo šunimi.

Savininkas šitaip atsakė jam: — Iki šiol dar nebuvo atsitikimo, kad šuo pavogtų šaukštą arba šluostytusį savo letenas ir užuolaidas. Be to, dėl jų kaltės niekada nebūna užlieti vandeniu vonios kambariai. Su malonumu laukstu tamtos šuns.

R. M.

Putnamiškių seselių rėmėjų madų parodos rengėjos ir modeliutojos: I-oje eilėje iš k.: V. Bartkienė, J. Cijūnienė, N. Vengrienė. II-oje eilėje: E. Tutlienė, O. Gradinskienė, A. Kulienė, O. Baukienė. III-oje eilėje: S. Olšauskienė, D. Bartkienė, S. Endriūnienė, B. Pet-rulienė, M. Romienė, J. Dočkienė. Nuotr. P. Maletos